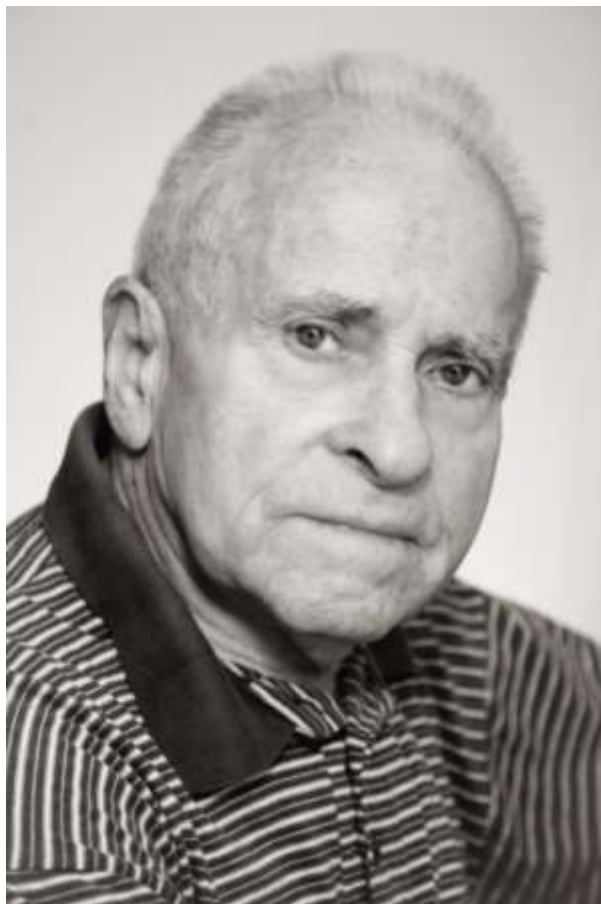

Živé vzpomínky na rodný kraj a odkaz dalším generacím

Vladislav Zejda

Příloha Budišovského zpravodaje 4/2013

20. 12. 2013

Z domova jsem odešel po škole roku 1949, částečně i z donucení. Byl to velký náraz do zaběhlého způsobu života dětství na vesnici, jakési otevření se novému světu. Toužil jsem takový odlišný svět poznat. Ať jsem byl kdekoliv, zůstal jsem myšlenkami poután ke svému rodnému kraji, ke své rodině, ke škole. I při odskocích do zahraničí, které byly před rokem 1989 velice omezené, se člověku tím více vybavují všechny vzpomínky na domov. Proto jsem nikdy, i v nehorší době ve svém životě, v době omezené nebo zakázané letecké sportovní činnosti nechtěl trvale zůstat v zahraničí. Tento vztah k rodnému Horácku a k vlastnímu národu mně zůstal navždy. K tomu, co člověk prožil zejména v dětství, se váží trvalé vzpomínky. Zejména v pozdějším věku toto první vnímání života se vybavuje častěji a člověk se k němu rád vrací.

Dětství

Moje dětství se odehrávalo v Mihoukovicích, osadě s 22 domky, přilehlé k Budišovu, které se odjakživa říkávalo familie. Malá podlouhlá osada, založená roku 1800 chudými lidmi, pamětníky roboty, kteří si mohli postavit ponejvíce doškový domeček z nepálených cihel – troplí. S malými místnůstkami s osvětlením svíčkou nebo petrolejovou lampou. Tito osadníci měli jako poddaní od vrchnosti k obživě malý záhumenek, k tomu kousek spíše kamenité půdy. Hospodařili jako domkaři obvykle se dvěma kravkami pro mléko i jako tažné síly k obdělávání malých chudých políček. Vlastnit jednoho koně, to byla mnohem později výjimka, myslím, že tomu bylo ve dvou případech. Takto si na život lidí venkovské chudiny ze svého dětství vzpomínám.

Dnes, když si ta políčka, mnohá spojená ve větší celky, prohlédnu, nechci věřit, jak velké pracovní oběti naši rodiče museli od rána do večera podstupovat. A my bezstarostné děti s nimi. Osadníci byli povinováni pracovat na místním velkostatku za nějakou minimální mzdu. Tato povinnost ale i nutnost jediného malého výdělků se zachovala ještě za druhé světové války. Velice dobře si pamatuji, jak rodiče nechali svoji práci a šli na celý den, možná několik dní v týdnu pracovat na různé práce na velkostatku. Žně, sklizeň sena, brambor, v zimě ledování. Ale i péče o les, kácení stromů s vysazováním nových stromků. Věčná starost o topení. Lesy byly dokonale vyčištěny. I pařezy dlouho v lese nezůstávaly a byly dobré k topení. Byla to dřina dostat je ven ze země jen s krumpáčem, lopatou, sekyrou a dřevěným pajsrem.

Postupně lidé dostávali po kousíčcích půdy nebo louky. Třeba u Rejdůvny loučka o rozměru asi 5×15 metrů nebo zakroucený několik metrů široký kamenitý žlíbek s loučkou a pahorkem u Pyšeláku. Jejich „polnosti“ později o několika hektarech po okolí roztroušené orné půdy, charakteristické nudlemi políček se skalkami a remízky, lučin a pahorků, než o ně přišli zábohem do kolektivního hospodaření v padesátých letech, byly roztroušeny v různých směrech od této malé osady. O mnohá drsná políčka neměli zájem ani strůjci kolektivizace zemědělství. Mihoukovic se protahují do mírného svahu s níže položenými domky k další osadě Rejdůvni, obou osad nejvíce 2 km vzdálených od mateřské obce, nyní městyse Budišov. Budišov je nyní spojen řadou nových domků podél silnice od nádraží kolem lihovaru až k Rejdůvni. V Mihoukovicích přibýlo několik domků, ty staré v obou osadách jsou moderněji opraveny. Obě osady rozděluje nezměněný lesík Rasák, eldorádo nás kluků, kde se odehrávaly naše klukovské zájmy.

Celému okolí dominuje kostel na mírném návrší v Budišově s typickým podle směru větru otáčivým sv. Gothardem, stejně jak jej dnes známe po jeho náročné opravě. Upravený hřbitov kolem kostela je svědectvím mnoha generací jmen lidí Budišova a přilehlých obcí, osad a samot, kam rád chodím se vzpomínkami na známé, houževnaté lidi Horácka, kteří psali historii tohoto kopečkovitého kraje. Zámek s kdysi nádherným parkem, rozpadající se větrný mlýn na kopci Věterák, velkostatek s lihovarem, zámečnickou dílnou pana Černého a kovárna pana Dvořáka, obchod pana Kazdy, Pavlase a Šlesingra, pekárna, nádraží, několik rybníků v okolí, neodvratně tvoří minulou, ale i trochu změněnou současnou historii Budišova.

Pro široké okolí byla dominantou tříposchodová dřevěná konstrukce vyhlídkové rozhledny na Kněžském kopci, která upoutala každého. Charakteristický maják, viditelný z velkých dálek. Kdy byla tato rozhledna postavena a vlastně i zbořena, nevím. Osud mě brzy, hned po skončení základní školy, odvál do Brna, ale občas i trochu do světa. Mnozí současní obyvatelé Budišova o této rozhledně nic nevědí, dokonce ani to, že tu vůbec byla. Ověřil jsem si pravdivost své paměti nedávno, po vystoupení z vlaku při setkání s paní Černou, která se do Rejdůvně přistěhovala před 55 lety a na rozhlednu si dobře pamatuje.

Narodil jsem se roku 1934 jako třetí dítě ze čtyř sourozenců v chudé domkařské rodině v Mihoukovicích domku č. 18, stojícím na vyvýšenině, nad studánkou pod velkým smrkem, pro nás tehdy s důležitou pitnou vodou. Ten smrk se širokými větvemi, silnými jako tělo mladého stromu, tam už není. Starší bratr zemřel na otravu tetanem, když mu bylo pět roků. Otec pocházel ze sedmi dětí, dva bratři ve věku kolem dvaceti roků zemřeli. Vyučil se krejčím ve Vídni. Vzpomínám si, jak vyprávěl o cestě do Vídně pěšky, při které jej občas někdo svezl na voze taženém koňmi. V necelých 18 letech musel na frontu první světové války do Itálie, kde strávil několik roků včetně doby v zajetí v těžkých podmínkách. Odnesl si trvalé následky na zdraví a byl zbytek života hodně nemocen. Pravidelné a kvalitní jídlo, jak je tomu dnes, tehdy lidé neznali. Byli s matkou, která pocházela z Laviček od Velkého Meziříčí z šesti sourozenců, velice pracovití, poctiví a zásadoví lidé. Matčiny sestry žily s rodinami ve Vídni u Velkého Meziříčí a v Jabloňově, pro nás děti bylo pro jejich velkou laskavost potěšením je navštěvovat. Prý mojí jedinou hračkou byly šišky na topení u kamen. Chodil jsem tam jako malý kluk většinou pěšky.

Nejranější vzpomínky se mi vybavují na dobu bydlení ještě v doškovém domku s malými místnostmi. Sousedé se před válkou, kdy ještě nebyla ve všech domech zavedena elektřina, po večerech scházeli na lavičkách před domky a vyprávěli si všemožné historky. Hovořili o majitelích zámku i o době nedávné roboty na venkově a všech lidských tragédiích. Lidé k sobě byli velice přátelští a hodně si ve všem navzájem vypomáhali. Rád jsem vysedával trochu v ústraní a poslouchal jejich životní příběhy. Jednou se rodiče zmínili, že budu očkovan. Protože pro mě neměli lepší oblečení, Janovi, sousedé přes jeden dům, se nabídli s oblečkem jejich dcerky. Kdepak, vyskočil jsem zpod lavičky, kde jsem v tichosti naslouchal, a nikdo mě potom nedonutil si obléknout těsné dívčí květované šatečky.

Tato situace se pro mě stala asi i v budoucím životě charakteristickou. Když šlo o něco závažného, postavil jsem se nesmlouvavě proti. Mnohem později i třeba na ÚV KSČ,

když jsme nesměli, dobře připraveni a s nejlepší technikou, na mistrovství světa v bezmotorovém létání do západního Německa, protože by prý po nás sudeťáci házeli kameny. Brečel jsem tehdy se slzami v očích a utíkal z dosahu centra moci. Nebo vzdorovat vůli staronových funkcionářů po roce 1989, vymknout se z pozůstalého centralismu a odejít za létáním a rekordy do Austrálie. Bránil jsem se tehdy jako capart, jako by šlo o život, a očkování, myslím, že proti záskrtu, mě tak minulo. Vzpomínám si, jak jsem sjel ze střechy po doškách, když rodiče roku 1938 stavěli zděný domek. Je tam v této podobě s malými úpravami dodnes. Žije tam o samotě moje sestra Emilka Kubínová, v péči syna Mirka a jeho rodiny. Za života jejího muže Bohuslava Kubína synovi v Budišově postavili domek. Dodnes pracovitá a velice houževnatá žena, která musela překonat hodně životních nástrah, které práce od dětství zůstala navždy snad jediným, co může člověka udržet při životě a dobré fyzické a duševní pohodě i ve věku, blížícímu se devadesátce.

O osm roků starší sestra Emilka Kubínová v pokročilém těhotenství při práci o žních

Mobilizace na obranu republiky a následující ponížení českého národa.

Pamatuji si mobilizaci roku 1938, jak otec odcházel na 2 km vzdálené budišovské nádraží. Vrátil se, vlaky byly plné. Další den již byly transporty obránců vlasti zrušeny. Nastalo velké rozčarování tehdy skutečně vlastenecky cítících lidí. Ale i diskuze, jak velké oběti na životech a následky by to pro náš národ znamenalo. První německé

okupanty jsme viděli přijíždět v nákladním automobilu po silnici od Pyšela hned v březnu roku 1939. Zprávy se na vesnici šířily pomocí bubeníka, který svým naučeným rychlým způsobem zabubnoval. Lidé vycházeli před domy a byli zvědaví, co je nového, co je čeká od starosty a úřadů za další povinnosti. Na familiích se takové bubnování odehrávalo na několika místech. Tehdy ještě nebyl místní rozhlas, který je příjemnější zahájením vysílání hudbou. Tímto způsobem pronikaly informace mezi lid. Smutné byly šířené zprávy o mučení a popravách studentů, zatčených po 17. listopadu 1939.

Dobře si pamatuji za okupace první omezení zejména v pěstování slepic a ostatního domácího zvířectva, z nařízení okupantů. Počty musely být nahlášeny na obecním úřadě. Podle toho byly stanoveny povinné dodávky vajec, mléka, sádla při zabijačce, pokud byla vůbec povolena, a hlavně obilí. Na obilí byly přísné kontroly a hrozily vysoké tresty. Kontroloři propichovali dlouhými bodci seno na půdě. Hledali tak i skrývající se lidi. Vše se dalo nějak obejít, hospodářské kontroly byly zpravidla předem známy, nebo se zprávy o nich rychle rozšířily, jakmile u někoho začaly. Přesto některé byly hodně překvapivé. Jednou jsem musel hlídat pytel s nadbytečnými slípkami na poslední chvíli ukrytými na blízké stráni porostlé jako dnes borovicemi. Pytel byl nedostatečně zavázán a slípky dobíhaly k domu v době, kdy kontrola právě z něj vycházela. Kontroloři v žertu říkali, že to jsou ty černé slípky. Šli do dalšího domu, aniž by z toho dělali malér. Zabíjelo se na černo. Všichni věděli, kdo zabíjel. Prase nikdo při porážce neumlčel. Na vesnici se nikdy nic neutajilo. Sousedé měli vždy pár jitrnic nebo ovaru, ti nejhudší lidé také. Nikdo neudával, byl by z toho koncentrák. Bylo velké vypětí mezi lidmi, ale ne tak velké, jako později v době kolektivizace zemědělství po roce 1948, kdy tlak na dodávky od vlastních lidí byly zvýšen za neúnosnou mez a hrozilo věznění stejně jako za války. Začala nevraživost, lidé se podezírali a záviděli si. Ale to hodně předbílám.

Jak mě ještě v dětství uchvátilo létání.

Bylo pro mě vzrušující pozorovat v roce 1938 akrobacii letadla dvojplošníku v dálce u Křížanova, kde bylo letiště. Létání mě tím zaujalo tak, že jsem se domníval, že člověk by měl dokázat letět jako pták, který mává křídly. Skákal jsem z klád z výšky asi jeden a půl metru a stříhal nohama, jako pták mává křídly v domnění, že poletím. Dětská představa čtyřletého kluka ale neuspěla. Později jsem si chtěl na vozítko se čtyřmi kolečky, která jsme si jako kluci sami zhotovovali, namontovat vrtuli na šlapání a házet kamení na znepřátelené kluky z výšky, po startu z kopce, kde jsme v zimě lyžovali, s vyvrstvením do vzduchu na můstku. Začal jsem se svojí dětskou představou s výrobou vrtule, kterou jsem nikdy ve skutečnosti neviděl, jen na nějakém obrázku na letadle. Tím to skončilo. Dobře mě utkvěly za války lety letadel s charakteristickými štěrbinami v křídle u Junkerse 52 a lety školních dvojplošníků, ale i ojedinělé rychlé stíhačky. Sledoval jsem i čtyřmotorový Gigant v jeho pomalém letu.

Za války zdejší školu navštívil bývalý vojenský pilot a rekordman v seskoku padákem pan Pavlovský. Propagoval letectví. Ukázal nám foto jeho ruky s obrovskou omrzlinou s velkým puchýřem, kterou jsem měl dlouho na památku, kdy při rekordním seskoku ztratil rukavici. Promítl americkou grotesku a film o výcviku pilota na kluzáku. Nemusím zdůrazňovat, že taková propagace letectví během války byla trestná. Na mě zanechal

tento člověk velký dojem a způsobil velký mezník v mém rozhodnutí věnovat se v budoucnu letectví.

V roce 1944, kdy konec války byl na dosah, přistálo na poli těsně u Pyšela, vzdáleném 5 kilometrů od Budišova, německé letadlo. Druhý den ráno jsem tam běžel kolem Pyšeláku přes pole, aby mi tato událost neunikla. Poprvé jsem viděl skutečné letadlo zblízka. Upamatoval jsem si jeho typickou kabinu s krytem plexi s malými ploškami. Byl to školní typ Bücker, který se po válce u nás vyráběl pro armádu a aerokluby. Pilotní žák byl na orientačním letu a došlo mu palivo. Nouzově přistál v rodné vesnici našeho slavného leteckého akrobata Petra Širokého. Lidé říkali, že se mu nechtělo na frontu. Prý chtěl dokázat, že se nehodí pro činnost bojového pilota. Přespál u starosty, který jej ráno dovedl k letadlu. Připadal mně spíše jako klučina po škole. Přijelo auto s benzínem a pilot, zřejmě jeho učitel létání v brigádýrce, pro mě švihák, s letadlem odletěl.

Mnohem později bylo to v roce 1953v Brně, jsem začal na tomto typu pilotní motorový výcvik, s předpokladem další činnosti v armádě. Bezmotorové létání mě ale svojí tichostí a jakýmsi bližším kontaktem s přírodou tak učarovalo, že motorový pilotní výcvik jsem nedokončil. Začal jsem být úspěšný v létání na větroních a dosáhl výkonnostních odznaků – stříbrný, zlatý, i s doplněním třemi diamanty a byl úspěšný na soutěžích i v rekordech. Ale to je samostatná kapitola mého dalšího života. Musím ale připomenout, že vždycky s pomyšlením na svůj rodný kraj, přes který jsem často v oblačných výškách v tichosti přelétával. S větroněm jsem chtěl někdy přistát na některém vhodném poli nebo louce někde u rodné obce, ale nestalo se tak.

První klukovské vynálezové kroky byly stavěním čtyřkolových vozítek, na kterých jsme jezdili s kopečka u křížku. Vozítko bylo dobrý, někde odkoukaný vynález. Řídilo se nohama přední otočnou deskou na šroubech zachycenými koly od vyřazeného dětského kočárku. Zima se sněhem a lyžování, to byl náš sen. První lyže jsem si vyrobil sám. Stačila dvě, bohužel křehká, smrková prkénka ukořistěná v bednárně pana Rybníčka, na jedné straně ohoblovaná. Napařování k ohybu špice lyže se pochopitelně nedařilo. Ohybu se dopomohlo nalomením. Vázání tvořil řemínek přes špici boty a na patu s přibitím na bok prkénka. Nalomený ohyb špice lyže dlouho nevydržel a ta brzy ulétla. Nedlouho po přechodu fronty po osvobození jsme se dověděli o velkém skladu vojenského materiálu po německém wehrmachtu v Bekovce ve Velkém Meziříčí. Jen se tam dostat. Někjaké drobné peníze na cestu vlakem nám zůstaly z pochůzek po staveních o Třech králich. Pak stačilo odtrhnout dvě prkna z plotu. Ve velké místnosti bylo plno poházených, nespárovaných lyží s nádherným vázáním. Sehnal jsem po dlouhém hledání dvě tvarově stejné lyže, ale odlišné barvy – jedna černá, druhá bílá. Co na tom. K tomu tornu a vysouvací dýku. To už bylo panečku lyžování. Pod svahem Rasáku jsme si postavili můstek a urputně závodili v délce skoku. Nejdelší měl Mirek Robotka. Byl o hodně starší a měl nádherné jasanové lyže již s moderním vázáním. Skákal sedm metrů. Moje skoky byly jen čtyřmetrové, ale naše zaujetí bylo dokonalé. Skoky na lyžích, kdybych k tomu našel později příležitost, mě mohly přivést k závodění, o němž jsem spolu s letectvím snil. Dodnes lety na lyžích sledují v televizi s výrazným pocitem lítosti, že jsem se k nim nikdy nedostal. Také bruslení na zamrzlém rybníku u bednárně na šroubovacích vypůjčených bruslích a hraní hokeje s následným prolomením zeslabeného ledu některým

z kluků v blízkosti místa přítoku vody z potoka byl nehledě k jeho záchraně tíživý zážitek.

Škola, okupace a venkovská dřina.

Do školy jsem začal chodit do Budišova v roce 1940. Chodily tam děti většinou pěšky z širokého okolí, pokud vím z patnácti přilehlých obcí, osad a samot. I ze vzdáleného Studence. Děti z Pyšela se někdy do školy svezly a já s nimi nákladním autem s pohonem na dřevěný plyn. Rodiče mně museli obstarat lepší oblečení. Byly to po celý rok krátké kalhoty z vlněné látky šedomodré barvy, kabát ušil krejčí pan Smrček nebo přišel vhod nějaký po starších sourozencích od sousedů, teplé punčochy, často zalátané s boulemi jako křečové žíly, někdy i odlišné barvy. Boty se samozřejmě dědily po starších sourozencích nebo výměnami od sousedů. A placatá čepice. Jednou jsem přišel domů s rozmáčenými botami. Maminka je dala sušit do trouby a zapomněli jsme na ně. Byly spáleny. Na nové nebyly peníze. Do školy jsem chodil s odloženými a sešlapanými botami. Ve škole jsem se vyzul, protože byly malé a nedalo se v nich vydržet. Ve škole jsme dostávali povinně jako vitaminový doplněk z velké kulaté plechovky lžičku rybiho tuku. Byl jsem vybrán mezi chudšími žáky na nějakou podpůrnou akci před Vánoce do Třebíče s kulturním programem ve velkém sále, myslím, že to bylo v roce 1942. Odnel jsem si domů kromě zážitku s poznáním města nějaké drobnosti a vánočku, kterou jsem viděl poprvé.

Budišov se zámkem a jeho krásným parkem, kam jsme rádi cestou domů ze školy chodili, obecnou školou, sokolovnou, poštou, obchody, důležitým kinem a po válce s poutěmi dvakrát do roka. Do kina jsme jako kluci uměli proklouznout na nedělní film zadarmo, třeba Kluci na řece s Jindřichem Plachtou, nebo Muzikantská Liduška. Když to nešlo, vylezli jsme na půdu nad kinosál a poslouchali u větrací šachty alespoň zvuk. Sokolovna a tělocvik, to bylo mým velkým zájmem. Po válce účast na sokolském sletu roku 1948 v župě plukovníka Švece a první cesta do Prahy s prohlídkou pamětihodností. Naše učitele jsme respektovali přes mnohé klukoviny, za které jsme vždy obdrželi nějaký trest.

Se staršími kluky z Budišova jsme my z Mihoukovic jako dvě znepřátelené party hodně tvrdě bojovali. Hlavně házením kamení, které jsme stále nosili v kapsách. Chtěl jsem starší a silnější kluky i bombardovat kamením ze svého létajícího vozítka, abychom nějak prokázali převahu. My mladší jsme raději unikali z dosahu starších, kteří by se s námi nemazlili. Vladimír Borodajovský, starší o několik roků od nás ostatních kluků, syn ruského inženýra pracujícího na velkostatku barona Baratty, měl malou velice vratkou lodičku na rybníce u zámku. Také ji přemístil na známý rybník Pyšelák. Lodičce jsme říkali maňásek. Pyšelák nebyl tak obrostlý stromy jak je tomu dnes, kolem se dalo snadno projít po široké cestě nebo cestičkách přes hráz Malého Pyšeláku kolem Holejů. Jednou jsme se maňáská zmocnili a projížděli jsme se na rybníku. Druhá parta starších kluků nám ho ale sebrala a my jsme se jen dívali, jak se všichni pyšně střídají v projíždění po rybníce. Na ně pro jejich větší sílu jsme neměli. Dal jsem si všechny věci do torny na záda, bylo to již po válce, číhal za stromy, a když se kluci na břehu bavili, nepozorovaně jsem vyskočil, v běhu naskočil do lodičky a uplaval s ní. Nikdo mě přes

jejich zdatnost v plavání nedohonil. Jinak by mě dali alespoň hodně napít vody s hlavou pod hladinou. Lodičku jsme schovávali zatíženou kameny utajeně v palachu, rostoucím kolem rybníka, než jsme byli odhaleni a o tento poklad přišli. Se staršími kluky jsme o lodičku nesmlouvavě válčili. Jedni z rákosí házeli na kluky na břehu bahno. Ti na břehu byli hodně špinaví od bahna, na rozdíl od nás v rákosí. Bylo ale nutné se před hroudami, které silnější kluci sbírali na poli a házeli hodně přesně, skrýt potopením. Jinak rána byla nejen bolestivá, ale i nebezpečná. Takhle se to opakovalo vícekrát, než si loďku Vladimír přenesl k rybníčku u zámku.

Do školy mně rodiče dávali skleněnou láhev s bílou kávou, uvařenou s doma praženým a v mosazném hmoždíři utlučeným žitem. Po vypití kávy jsem sklenici vyplachoval vodou, a když byla plná, strčil jsem do hrdla prst. Voda tryskem stříkala k mému velkému potěšení po ostatních, ale i po stropě. Ten byl celý postříkaný. Náš učitel se tomu divil a nemohl pochopit, jak se tam voda dostala. Jednou, bylo to ve druhé třídě, mě takto přistihl pan učitel Špak. Bylo to v přízemí tehdejší obecné školy. Zvedl mě na stupínku za oblečení jako kočku hodně vysoko, viděl jsem strop hodně blízko a rákoskou mě přede všemi nasázel na zadek. Dnes by za to ve Francii dostal pokutu 500 eur. Rákoska byla běžným prostředkem k udržení kázně. I pan farář Kratochvíl, starý pán, ji používal. Zlobili jsme, když usnul za stolem. Když byl velký rámus a probudil se, některého viníka trestal. Držel jej za konečky prstů, když ten pohotově ucukl a pan farář se rákoskou sekl do své ruky. Vzpomínám si, že němčinu jsme neměli rádi, stejně jako později v dospělejším věku ruštinu. Na domácí úkoly doma nikdy nezbyl čas.

Ženy z familií při práci o žních. Zleva: p. Nováčková, p. Průšová, ?, ? a p. Jančková

Po návratu ze školy byly pracovní povinnosti. Nějaké jídlo a jít na pole pomáhat pracovat. Pasení dobytka na mezičkách mezi poli, sklizeň sena, vodění kravského spřežení při orání, trháni plevelu, zalévání zeleniny v zahrádce, trháni trávy pro králíky, sbírání věčného kamení na polích, výpomoc v lese k zajištění topení, to byly každodenní úkoly. Senoseč a žně s ručním sekáním trávy a obilí, obracení sena, vázání do snopů a stavění panáků, odvoz do stodoly, mláčení a čištění od plev. Na podzim vybírání brambor a ruční mláčení žita cepy a výroba povřísel v zimě. Někdy jsme chodili pást dobytek na panské ještě za tmy. Běhali jsme po lese a když jsme šli pro krávy, ty již se samy spokojené vrátily domů. Ve třídě jsem seděl v jedné lavici s Láďou Syrovým, synem šafáře. O tomto záškodnictví jsem se mu zmínil až nedávno.

Baron Baratta, majitel velkostatku, již starší pán, pravidelně v kočáře s koňským spřežením objížděl své panství. Znali jsme dobře jeho pravidelnou trasu i čas a věděli jsme, jak se s ním při našem malém podnikání nesetkat. Hodinky nám nahradilo pravidelné houkání vlaku. Byl to ale myslím šlechtný pán. Nemluvalo se o něm špatně, za války nezpůsobil lidem nic zlého. Bylo cítit, že je připoután k půdě a lidu. O nedělích jsme byli posíláni do kostela. Jako kluci jsme často chodili za kostel. Nejčastěji k rybníku u Kundelova, nebo hráli tenis s doma vyrobenými pákami v lese, kde jsme natáhli špagát mezi stromy. V lese Rasáku jsme měli i boudu ze všelijakých prken, jakousi klubovnu, maskovanou větvemi stromů, vhodnou ke schování před deštěm. Pravidelně jsme se vraceli na čas po bohoslužbě domů. Vždycky jsme si vymysleli, co kázal pan farář. Jednou jsem na kůru šlapal kládu od měchů varhan. Kluci mě šikovně a nepozorovaně pod kládu cosi podstrčili a já nedošlápl k zemi. Varhany přestaly hrát. Jindy mě varhaník posadil k sobě dál od ostatních kluků, abychom nezlobili. Nevyržel jsem to a seskočil, abych mu utekl. Nevěděl jsem, že ta dřeva na podlaze hrají. A zahrála tak, že se všichni farníci i s panem farářem obraceli směrem ke kůru. Doma jsme za takové přestupky byli trochu vyhubováni.

Maminka vždy připravovala lepší nedělní oběd. Někdy kuře, slepici nebo králíka, zvláště když přišla návštěva. Měl jsem rád sladkosti. Pro nás kluky byl za války nejdostupnější šumák. První kustečku čokolády mě dal otec ještě za války, nevím, kde ji sehnal. Máslo jsme dělali, jako děti jsme museli mléko odstředovat točením kliky odstředivky. Másla nám ale nezůstalo moc, bylo zaměňováno za oblečení a jiné potřeby, na které nebyly peníze. Když se v Budišově usadily německé jednotky, které tam byly na odpočinku, vzpomínám si, že v africkém oblečení, vojáci se zotavovali u Pyšeláku. Sháněli vajíčka za cukr, kterého jinak nebylo. Namazal jsem si chléb máslem a přitlačil do pytlíku s cukrem. To byla snad jediná sladkost pro nás na vesnici za války, kromě občas dostupné červené marmelády z řepy. Vše bylo na lístky v omezeném množství. Mýdlo se vařilo doma většinou z loje nebo střevního sádla ze zabíjačky. Chléb maminka pekla doma. K mletí obilí na mouku nebo otruby pro domácí zvířectvo jsme museli vyjet s povozem taženým kravkami ještě za tmy, s nějakým pytlíkem navíc než bylo povoleno, do 8 km vzdáleného mlýna ve Vanči. Pro mě to byl nezapomenutelný výlet, navíc vidět, jak se dělá z obilí mouka.

S bratrem Josefem, o dva roky mladším, se vracíme z pastvy. Celé léto jsme na vesnici odchodili bosí. Krávy, naše živitelky, jsou na obrázku trochu mimo záběr.

Osvobození se blíží.

Povidla se vařila ze švestek ve velkém hrnci. Museli jsme topit a spolehlivě míchat velkou vařečkou, aby se povidlo nepřipálilo. Cukroví na Vánoce se stromečkem vždy nějaké bylo. O dárky jsme si psali, ale přání nemohla být vyslyšena. Otec mně říkal, že až budu velký, koupí mně kolo. Koncem války, tak v březnu a dubnu roku 1945, ještě byly noční mrazíky, k nám chodili v noci najíst se a získat nějakou malou zásobu jídla dva Rusové. Než byli do domu vpuštěni, byla velká opatrnost před možnou nástrahou. V noci se hlásili i němečtí vojáci o jídlo. Byli to v lesích se skrývající dezertéři. Nevím, jestli tito Rusové byli parašutisté, nebo uprchlí zajatci. Připadalo mi, že jsou velice vzdělaní. Vyprávěli, jak ruskou dělnickou revoluci se všemi tragediemi prožívali, jak budeme mít budoucí osvoboditele rádi a jak se vše změní, až bude uplatněna jejich politická moc. Lidé budou pod pro nás nepředstavitelným tlakem zbaveni všeho majetku, dobytka i polí a budou kolektivně hospodařit. Vyprávěli, jak se to odbývalo v Sovětském svazu na vesnicích s hladomorem a zavíráním lidí do vězení. Když se loučili, nechali rodičům za pomoc dvě kola, o která je vzápětí připravili osvoboditelé. Hodinky, které sbírali, a viděli jsme vojáka, jak jich má na zápěstí obou rukou několik, jsme žádné kromě dobře ukrytých kapesních hodinek otce neměli.

Takže vytouženého kola, které bylo tehdy na dosah ruky, mimo později rodinného, jsem se nemohl dočkat. Získal jsem je až později v roce 1955 jako cenu za třetí místo na Mistrovství republiky v bezmotorovém létání. Musím dodat, že ruští vojáci umístění v našem domku v době prvního náporu, důstojníci Rudé armády, se k nám chovali velice slušně. Spali na podlaze a o všechno si řekli. Nechali nás spát v našich postelích nebo na půdě v seně. Měli svoje jídlo a nepohrdli skromným pohoštěním. Večer přišel do pokoje vojín, ukázněně zasalutoval a požádal o vodu k napití. Nabral si ji do hrnku z kbelíku, kde byla špinavá voda po umytí důstojníků, a po vypití s opětným zasalutováním odešel. Večer se zatemňovala okna. Sestra o osm roků starší, již dospělá dívka, si v sukni netroufala vystoupnout na stůl. Důstojník to za ni provedl sám. Odešli jako slušní lidé. Jinak tomu bylo v jiných rodinách.

Válečná léta ubíhala. Strýc z Brna, který u nás za války s otcovou sestrou bydlel, vlastnil rádio. Večer se kolem něj shromáždili rodiče se sousedy a poslouchali zprávy z Londýna. Dodnes když uslyším typické zabubnování, které předcházelo zprávám, se mi vybaví válečný poslech zpráv. Sousedé hovořili o Leonardu Smrčkoví, bratrovi mého uctívaného učitele. Byl naším zahraničním letcem v Anglii. Jeho rodiče byli gestapem často vyslýcháni, ale ušli věznění. To letci z RAF, kteří nepadli v boji za svobodu, později po návratu domů neušli vězení od vlastních lidí, za které bojovali. Na dveřích pokoje s rádiem, které bylo přes den ukryvané, protože každé rádio muselo být zneschopněno k poslechu zahraničního rozhlasu, byla mapa Evropy. Byly na ni zapíchnuty špendlíky o rychlém postupu německých vojsk po napadení Sovětského svazu. Vyvolávalo to podiv nad rychlým postupem Němců. Později se ty špendlíky vracely stejně rychle zpět. Jako kluk jsem sedával za křeslem a potichu vnímal poslech zpráv a komentáře strýce, který měl jako městský člověk větší přehled než vesničaná. Ale i ostatní se zapojovali do debat. Po vyslechnutí vzrušujících zpráv, kdy bylo jasné blížící se osvobození, se začaly objevovat první dohady, co nastane po válce. A byly to oprávněné dohady.

Mezi sousedy kolovala knížka vlastněná strýcem, jejímž autorem byl protektorátní ministr propagandy, známý předválečný důstojník generálního štábu, zrádce Emanuel Moravec, s názvem V úloze mouřenína. Když nebyl strýc doma, jako kluk jsem se zajímal po debatách dospělých o její obsah. Nalistoval jsem tam na jedné stránce mimo jiné zmínku o koncentracích v Sovětském svazu, o nadřazené vrstvě lidí nad jinými, o tvrdosti bolševického režimu a podobné věci. Na nádraží byl plakát s krvavou rukou s drápy s výrazem bolševismu s nápisem: Zachvátí-li tě, zahyneš. To byla válečná propaganda Emanuela Moravce.

Lidé ke konci války sledovali partyzány, jak strhávají telefonní dráty a provádí sabotáže. Byly obavy, aby nebyl vyhozen do povětří železniční most u Kralic. Sledovali jsme v roce 1944 na obloze dlouhé bílé čáry za spojeneckými letadly na jejich trase na východ k bombardování Brna. Zvuk z bombardování jsme vzápětí slyšeli. Bombardovali továrnu v Líšni a Zbrojovku. V dubnu roku 1945, bylo to v neděli, jsme z lesa pozorovali souboj stíhaček v nízkém manévrování nad terénem. Kulky nad námi svištěly. Čtyři německá letadla s mladými nezkušenými piloty byla sestřelena v širokém okruhu kolem Náměště a Studence. Chodili jsme sbírat po polích roztroušené mosazné nábojnice, říkali jsme jim hilzny, a s prázdnými puškovými nábojnicemi, zatlačenými do jejich ústí jsme si dělali s prachem a tyčinkami prachu z dělostřeleckých nábojů naše střelení. Těsně před osvobozením nízko letící ruské letadlo shodilo bombu na pole za lihovarem. Šel jsem z Budišova domů, letadlo mě zaujalo. Do školy jsem přestal chodit o něco dříve, než to bylo doporučeno učiteli. Hledali jsme vhodné místo a kopali úkryt v lese k přežití přechodu fronty.

S naší partou kluků, starších dvou Robotkových, dvou sousedních Nováčkových a mě s mladším bratrem jsme se nejčastěji potulovali v našem rajonu před hospodou u Rejdůvně, kde bylo naše eldorádo. Pan Drápela svážel mléko do sběrný a rád se zastavil v hospodě. Koně zapráhlého do vozu uvázal k futrům vstupních dveří. Splašili jsme jej a opatě za sebou táhly futra po zemi. Jindy měl konve na mléko rozvěšeny na jabloni u cesty. Hned nás nebylo k zastižení. Hospodský pan Slabý nám nikdy zle za lumpárny nevyčínil a naopak dal i chutnou sodovku Zonku.

Několik dní před osvobozením Rudou armádou u hospody v Rejdůvni zastavilo německé nákladní vozidlo přijíždějící od Budišova s plachtou, pod kterou byli vojáci s kulometem připraveným ke střelbě. Báli se partyzánů. Po jejich dotazu na cestu na Tasov jsme jim ukázali směr na Pyšel. Rychlým úprkem jsme se ukryli v lese Rasáku za stromy a keři. Vozidlo se za chvíli vracelo a jelo správným směrem na Kamennou. V kopci na vzdálenost sotva několika desítek metrů jsme z lesa viděli, jak kulomet nebezpečně kouká z auta ven. Na tuto klukovskou nerozvážnost jsme všichni mohli doplatit. Co provedli s povstalci ve Velkém Meziříčí, kdy jich skoro stovku bestiálně popravili, vypovídá o tom, že nikoho nešetřili ani v posledních dnech války. Vylezl jsem si na rozhlednu na Kněžském kopci, odkud jsme občas s celou partou sledovali okolí předhůří Českomoravské vrchoviny. Když jsme lezli po třetím nejvyšším žebříku na úroveň třetího podlaží, to jsme byli velice opatrní i bojácní; žebř se prohýbal, zpravidla silnějším větrem se chvěl a my lezli jen po jednom opatrně nahoru, než jsme se prosoukali otvorem v podlaze nejvyššího patra. Byl to jakýsi vztažný bod ke kontaktu se vzdáleným nádherným okolím s lesy, loukami, poli a kopečky. Ale tehdy jsem pozoroval

z nejvyššího patra ohně v Tasově, kde ustupující Němci zapálili několik domů s vyvěšenými českými a ruskými vlajkami.

Den před osvobozením večer se pohybovaly proudy ustupujících Němců s tanky a vozidly po silnici od Kamenné. Všichni kluci jsme vojákům naplňovali polní láhve vodou z pumpy u hospody v Rejdůvni. Domů jsme se s bratrem vrátili pozdě večer ke znepokojení rodičů. Celou noc jsme nespali. Bylo slyšet zvuk motorů tanků a vozidel ustupující německé armády po silnici od Kamenné. Byli jsme připraveni s nejnnutnějšími zásobami jídla utéci do krytu, vybudovaného v lese. Ale ráno již byl klid. Šel jsem k Budišovu a viděl plno opuštěných tanků mezi lihovarem a zámkem. Rovněž u nádraží jich bylo hodně. Lidé je prolézali, brali si deky a jiné věci. Já jsem se na tank neodvážil vlézt. Později spolužákovi Mílovi Ondřejkovi vybuchla v rukou nějaká nálož a potrhala mu břicho. Pohřeb byl pro rodiče a všechny lidi velmi smutný.

Opuštěný německý tank

Osvobození Rudou armádou a velké rozčarování.

Když jsem se druhý den ráno za krásného slunného dne vracel od zámku s tanky, které dobojovaly a byly zbaveny závěrů od kanonů a kulometů, míjel jsem známou bednárnou, kde dodnes bydlí Rybníčkoví, směrem k hospodě u Rejdůvně, několik desítek metrů ode mne zastavila dvě obrněná vozidla. Vojáci měli jiné než německé uniformy. Několik výstřelů mě polekalo tak, že jsem rychle jako o závod přeskočil plot z vodorovně

položených trámů a octl se na dvorku bednárný. Po chvíli, když se nic nedělo, jsem plot přešel zpět na silnici a šel směrem k ruským vojákům. Na podlaze vozidla měli pytlík s náboji a plnili zásobníky do svých samopalů. Někteří jedli jejich tmavý čtvercový chléb s máslem. Chvíli jsem je pozoroval. Mluvili na mě svojí ruštinou a hodně mě zaujali. Když jsem šel dál, za hospodou směrem na Kamennou s kopce si uprostřed silnice klidně vykračoval mladý německý voják na koni. Lidé jej upozornili, že o několik set metrů dále je již ruský průzkum. Voják seskočil z koně, nechal jim jej i s puškou a utekl do lesa.

Během dne a příští noc po stejné silnici od Kamenné proudily jednotky Rudé armády. Jako na uvítání osvoboditelů bylo nádherné počasí. V noci stříleli rakety, byl to nádherný ohňostroj. I další dny jsme viděli kolony vozidel se zaprášenými rudoarmějci. Mnozí zastavili, zouvali si boty, ošetřovali si otlačená chodidla, umyli se v potoce, pojedli a pokračovali dále na západ. Myslím, že to bylo jeden nebo dva dny po osvobození, pozorovali jsme dvojplošník Kukuruzník, jak nad námi přelétá les Rasák a přistává na širokém poli za velkostatkem. Pilot se informoval o postavení vojsk a se svým střelcem s kulometem připraveným ke střelbě odlétl dále na západ. Chodil jsem s ruským vojákem, několik jich zůstalo v obci, chytat ryby k rybníku u Kundelova a Pyšeláku tak, že je dovedně dokázal z pušky zastřelit těsně pod hladinou, nebo házel do vody granát.

Začala opět škola. Život se ubíral od nadšení z osvobození směrem k většímu neklidu mezi lidmi, způsobenému novou politikou. Lidé se názorově rozdělili a postrádali vzájemnou soudržnost. Už se nescházeli na lavičkách před vrátky domů. Ztratila se předválečná větší bezstarostnost, ale i válečná soudržnost. I když starostí bylo na chudé osadě vždycky dost. Vzpomínám si, jak jednou, myslím si, že to bylo v roce 1947, otec došel domů z polní práce a vzrušeně říkal, že na polní cestě, pokud mě paměť neklame, mělo to být někde v polích u Pyšeláku, potkal prezidenta Beneše. Tehdy zřejmě za jeho pobytu ve svém letním sídle na zámku v Náměšti nad Oslavou. Viděl proti sobě jít člověka ve světlém obleku. Teprve když se přiblížil a otce sám pozdravil smeknutím klobouku, otec si uvědomil, že se setkává s mužem, uctívaným prezidentem lidu a národa. Pan prezident mu podal ruku, zeptal se otce, co dělá, jak hospodaří, jaká je úroda a popřál mu hodně dobré práce. Nemusím zdůrazňovat, že to otci zřejmě vyrazilo dech, setkat se tak nečekaně s prezidentem s velkými zejména válečnými zásluhami o národ. Nikde v okolí neviděl nikoho jiného. Sám prezident v polích bez ochranky. Na setkání s prezidentem Benešem a jeho ženou Hanou před druhou světovou válkou v okolí nedaleké samoty Spálený dvůr v blízkosti Budišova v průběhu žní vzpomíná ve svém vyprávění v Budišovském zpravodaji 4/2012 i pan Bohumír Machát.

Mojí velkou zálibou byl rybolov Pyšeláku. To se tam k této velké události vypravila celá škola. Jednou bylo ve škole oznámeno, že tato podívaná nebude uskutečněna. Nemohl jsem si nechat ujít tuto událost a možnost donesení nějakého úlovku domů. Větší ryby byly dobře sřeženy a ne vždy se mi podařilo nějakou získat. Tehdy, protože jsem byl u rybníku z diváků skoro sám, jsem šel s kbelíkem sbírat malé rybičky do bahna. Zaujat naplno jejich hledáním, po kolena v bahně, jsem vzhlédl na hráz a uviděl celou školu i s učiteli, jak na mě ukazují a smějí se. Do školy jsem se vloudil později jako provinilec s velkými obavami nenápadně až o přestávce. Nikdo z učitelů mě nevyhuboval, jak jsem očekával, počítal jsem i se zhoršenou známkou z mravů. Přešlo to, jako by se nic nestalo.

Odchod z domova nebyl radostný.

Nás další pokolení čekaly velké změny v životě. Trvalý nucený odchod z vesnice do města k naplnění socialistické průmyslové revoluce a k oslabení venkova o pracovní sílu v rodině ke snadnějšímu pokoření lidí v uplatňování násilné kolektivizace zemědělství. Neobešlo se to bez mnoha nespravedlností a tragedií, které poctivé lidi se vztahem k půdě hodně nervově a zdravotně zatížily. Možná, že s odstupem času to lze považovat za osvobození venkovského člověka od dřiny, která ho vyčerpávala až k předčasné smrti, jak tomu bylo u mého otce, kterému nové poměry hodně zdravotně uškodily. Věčně bez peněz s těžkým údělem uživit a zachránit rodinu. Ale i deformace myšlení a nespravedlnosti, která nastala po roce 1948. Rád jsem chodil cvičit do Sokola. V zimě to bylo snadnější, v létě ale nezbyl pro práci čas. O senoseči, žních a sklizni brambor ale nešlo vzdálit se od práce. Jednou jsem utekl od vysypávání sklizených brambor do sklepa a šel do sokolovny. Báł jsem se vrátit domů a vyčkával za plotem zahrádky do noci. Moje rozhodnutí bylo jít do světa, kde pokrok předstihl těžkopádný, jen prací zatížený venkov.

Vyučil jsem se soustružníkem v Královopolské strojírně, měl jsem tuto práci rád. Krátce po vyučení jsem pracoval jako laborant na Vojenské technické akademii na katedře stavby letadel, později letecké statiky, letecké výroby a obrábění. Pro vášnivě zaujetí pro bezmotorové létání jsem vystřídal více zaměstnání i s dvouletým pracovním pobytem v Egyptě a byl ve sportovním vyhnanství.

Dříve vděčnost, později nevděk největším vůdcům národa.

Nemohl mi uniknout zásah vlasteneckých občanů na začátku války k záchraně sochy prvního prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka v Budišově před nacisty, umístěné před obecnou školou u kostela v místě častého pohybu obyvatel. Ani to, jak další již nevlastenečtí občané stádně svedení tuto sochu, po válce znovu instalovanou, znehodnotili barbarským způsobem, na jaký nestačili nacisté. Nedávno jsem viděl foto se zachráněnou a opravenou hlavou zničené sochy prezidenta Masaryka, bezcitně zašlapané někde snad na polní cestě vedoucí k Pyšeláku. Bylo to morální provinění největšího kalibru, které by mělo být napraveno i vůči dalšímu demokratickému prezidentu Edvardu Benešovi, velkému vůdci našeho národa v dobách nejtěžších totalit, kterému je neprávem přisuzováno mnoho historických nepravostí. Prezidentu se vztahem ke svému národu a také k tomuto kraji, s úctou nejen instalovanou deskou. Zaslouhuje si stejného uznání, jaké projevíli naši občané před válkou našemu prvnímu prezidentovi.

Letci krajané velkým vzorem.

Velkou inspirací do dalšího života pro mě byli vedle zmíněného velkého nadšence letectví pana Pavlovského i rodáci, kteří se upsali leteckému zaměstnání. Po válce bylo velké nadšení pro letectví vlivem činnosti našich západních letců u britské RAF. Byli to hrdinové, za kterými jsem v tichosti chodil při potkání později v ulicích Brna. Sláva Man, poručík letectva a Vlastík David, absolvent známé vojenské letecké školy v Prostějově, se několikrát ukázali v letadle nad Budišovem. Když jsem jednou šel od nádraží domů zkratkou úvozem, který tam již není, viděl jsem letku přilétajících stíhaček mesřmitů ve formaci, bylo jich asi osm, jak provádí opakovaně, ukázněně jedno letadlo za druhým

nízký nálet na domy a přilehlé pole u nádraží. Zatažil se mi dech. Moje odhodlání stát se vojenským letcem bylo definitivně rozhodnuto. Ale jak jsem uvedl předtím, vše bylo osudové, jak již to bývá u lidí s projeveným velkým zájmem k výsledkům a poctivé práci, v krvi shromážděné dědictvím a výchovou rodičů. To je ale již jiná kapitola života.

První úspěch – 3. místo na Mistrovství republiky roku 1955 na kluzáku Šohaj

Když jsem v roce 1953 přistál s větroněm u Brzotína u Rožňavy na východním Slovensku, poblíž maďarských hranic, vzpomněl jsem si na Slávu Mana, který za špatného počasí skončil život letce nárazem do kopce Plešivce. Letěl do Košic s kořistním letadlem po Němcích Štorch (Čáp), používaným ke kurýrní službě v armádě. Optal jsem se místních lidí, zda tu před třemi roky někde nehavarovalo letadlo. Ukázali mi na kopec, pod kterým jsme stáli, kde se tato tragedie mladého letce, mého krajana přihodila.

Rok 1968 mě poznamenává, ale nic nevzdávám

Po roce 1968 patřím mezi potrestané pro nesouhlas se sovětskou okupací a musím opustit svoje zaměstnání. V té době stojím mimo leteckou činnost. Zkonstruoval jsem si malý přenosný lyžařský vlek a celá rodina i s přáteli chodíme lyžovat nebo chytám ryby. Působím opět, jak jinak než s pomocí nejlepších přátel, tři roky ukryt na horské chatě v Jeseníkách. Ale ani tam nemohu dlouho pracovat. Naštěstí mě kamarádi z letectví objevují a znovu zapojují do letecké činnosti. Budoucí prezident FAI Dr. Čeněk Kepák mě angažuje k organizování vrcholové sportovní činnosti, bohužel v ústraní. Jako běžec či vyhnanec působím v několika klubech, kde převážně cvičím mladé sportovce,

než mě stranické orgány, nebo spíše závistiví lidé dotlačí k odchodu jinam. Mám hodně příznivců a nějaká pomoc a nové vyhnanství se vždy najde. Dokonce jsem najat v době definitivního odstranění z letecké činnosti k záchraně aeroklubu, kde mají časté nehody a mají být zrušeni, abych je z této bryndy dostal. Zcela neznámý klub má naráz nejlepší výcvikové úkoly v kraji i celorepublikovém hodnocení, může se pochlubit rekordy, vítězstvími na mezinárodních soutěžích a stává se známým stejně jako profesionální Letecké sportovní centrum, než v roce 1989 po mém definitivním odstavení z letecké činnosti a potížích Hany ve vrcholovém sportu uvažujeme o emigraci. Ale nestává se tak. 17. listopadu roku 1989 si jdu na doporučení přátel ve vhodnou dobu vyzvednout formuláře k vízu do Austrálie, ale již zbytečně. Již ráno jsem v Praze cítil revoluční vření.

Maminka Hany a Soni, Růžena, létala na Mistrovství republiky roku 1959

Osud mě starými strukturami v době nové, ale staronové svobody i tak krutě postihl. V roce 1990 jsem vyloučen z Aeroklubu se zákazem vstupu na letiště a do jiných klubů i ze zaměstnání. Dokonale kontrolován jezdím na kole skoro půl roku jako nezaměstnaný v důchodovém věku krmit býky za jídlo na 13 km vzdálený statek. Zvířata se k člověku chovají lépe než někteří lidé. Nemohu nikde do zaměstnání, všude jsou varováni, co jsem zač. Jsem po všech peripetiích znechucen našimi lidmi a odcházíme létat do Austrálie. V tomto nejhorším rozpoložení v mém životě, zoufalosti a ponížení od lidí nízkých hodnot, unikám tomuto zlu co nejdále. Dceři dávám pokyn, že kdyby se se mnou něco přihodilo, nechci se domů vrátit do takové svobody ani živý, ani mrtvý. Při tom nedokážete nemyslet na svůj rodný kraj a svoji rodnou zemi.

Vítězství ve Francii roku 1957

Než však k tomu ke všemu došlo, s Vlastíkem Davidem (dosáhl vojenské hodnosti plukovníka) jsem byl v kontaktu v Aero Vodochody, kde byl zalétávacím pilotem proudových stíhaček. Připravoval jsem v sedmdesátých letech zásluhou budoucího prezidenta FAI Dr.Čeňka Kepáka technicky let větroně do stratosféry k překonání světových výškových a dálkových rekordů. Byl jsem neklidný tvor a šel za svými plány. Tehdy takto speciálně s výškovým oblekem vybaveného jediného větroně na světě. S dalším rodákem plukovníkem Karlem Vonešem, stíhacím pilotem, jsem se později setkal v postavení náčelníka Ústřední vojenské letecké dispečerské služby v Praze-Karlíně. Tito krajané mně hodně pomohli v mých plánech k dálkovým letům, které vzbuzovaly na druhé straně negativní reakce, jak už to o lidech českého národa je známé. V SSSR byl schválen dálkový let podél Uralu na vzdálenost 1500 km, který jsem chtěl uskutečnit, ale i tento plán byl našimi nižšími vedoucími odmítnut. Byla to doba iniciativě nepřejícího centralismu od lidí ze zpolitizovaného vedení.

Z příprav k letu do stratosféry. Jsem připraven v kompletní výškové výstroji ke startu

Nemohu se zde nezmínit o jednom z mých představených v Aeroklubu. Skvělý člověk plukovník Josef Perlinger, který byl všem plánům v naší složité situaci nápomocen. Jak se mi svěřil při našem myslím posledním setkání, byl k mému překvapení rodák z nedaleké Holubí Zhoře. Připomněl mně, že Budišov byl pro něj známý z dálky dobře viditelnou rozhlednou. Určitě tato rozhledna měla svůj osvětový význam, nejen jako

obyčejný triangulační bod. Později nedaleko umístěná standardní vysílací kovová věž nemůže zdaleka rozhlednu nahradit.

Dcera Soňa v hlavní roli Odilie v Labutím jezeru s partnerem Karlem Litterou. Jako úspěšná absolventka konzervatoře měla již nacvičeny tři hlavní role, vedle Labutího jezera Louskáčka a Romea a Julii. Měla talent a velkou houževnatost. Její vystoupení měla úspěch.

Hana na stupních vítězů na Mistrovství Evropy na Hosíně u Českých Budějovic roku 1993. Zvítězila v polovině disciplín a porazila silné Němky.

Obě dcery chtěly začít létat od 12 let, jak tomu bývá u rodin s leteckým zaměřením. Nebylo to povoleno, ani jsme neuspěli u našich vedoucích s nabídkou výcviku v Polsku. Hana musela čekat do 16 let. Obě měly kvůli mně nemalé kádrové problémy. Mladší Soňa se věnovala baletu a byla úspěšná. Stala se primabalerínou a stálicí Brněnského státního divadla. Svým uměleckým projevem si získala brněnské publikum. Získala několik mezinárodních ocenění v Monte Carlu, SSSR a Japonsku. Hostovala v Bratislavě a nakonec působila ve státní opeře v Bonnu.

Úspěšná sportovní letecká činnost nenachází ocenění.

Moje úspěšná sportovní činnost byla na vrcholu v roce 1957, kdy jsem dosáhl titulu Mistr republiky, překonal světový rekord, dosud jediný mezi muži na našem území a zvítězil na Mezinárodním mistrovství Francie, to vše v juniorském věku 23 let mezi zkušenými staršími a ostřílenými muži a pro nesmysly tehdejší doby nesměl na západ a později ani do reprezentace nebo na žádné z pěti mistrovství světa. To bylo velké zklamání. Všechna usilovná práce a vlastní cesta vrcholového sportovce přišla vniveč. Přesto jsem v ústraní pracoval na velkých plánech dálkových letů s podporou nejlepších přátel. Spojení do zahraničí velice opatrně zprostředkovali kamarádi piloti od ČSA, kteří dopisy odesílali odborníkům ze Švýcarska. Zpráva zpět šla jinou cestou. Světová meteorologická organizace se sídlem v USA měla projekt rekordního letu s výzkumem

spodních vrstev stratosféry financovat. Bylo to ale odmítnuto. S důsledky pro mě a moji úspěšnou dceru Hanu dodnes. V roce 1990 v době svobody jsem byl za nežádoucí aktivity ve sportu zinscenovaně vyloučen z Aeroklubu se zákazem vstupu na letiště a do klubů, najatými mladými lidmi z ulice, s nevěrohodnými důvody, abych se nemohl bránit a uplatnit v řízení leteckého sportu na nových demokratických základech a prosadit dálkové lety.

Primátorka města Brna paní Dagmar Lastovecká slavnostně odstartovala na náměstí Svobody naši expedici do Austrálie

Hana Zejdová

Doma nespravedlivě vyloučení z vrcholového sportu se uchylujeme do přátelské Austrálie.

Již při prvních náznacích po roce 1989, když se schyluje k naší velké sportovní tragedii, připravuji, vlastně byl připraven mnohem dříve náhradní program s pokusy o světové rekordy v Austrálii. Jsme takoví fandové do letectví, že neznáme žádné překážky. Vypravili jsme se do této klidné země s vypůjčenými penězi na letenky a sotva na holý pobyt bez létání na sklonku roku 1991, kdy Hana nesmí na pozvání na mužské mistrovství světa do USA. Do USA za ni jede na poslední chvíli poddajnější kolega až z 11. pozice. Museli jsme zvážit naše nelitostné postavení a hodně vybočit z pravidel doby a jít ke slávě národa stranou oficiálního, k úspěchům nevedoucího zaměření, létat do velice přátelské Austrálie.

Ve větroni před startem k překonání bájně tisícovky v Austrálii

Zpočátku spíše jen na průzkum. Chtěli jsme se do Austrálie dostat najmutím na námořní loď za práci na palubě. Nakonec to vyšlo letecky. S puncem vyhnanců a nežádoucích lidí doma. Já jako vedoucí naší malé výpravy, vyloučený z Aeroklubu se zákazem vstupu na letiště a do jiných klubů, a později Hana, již tehdy ve světě uznávaná sportovkyně, u nás rovněž vyloučená z reprezentace v době, kdy má 30% zásluhu z 12 reprezentantů na dotaci na sport! To je neslýchané, co si normalizační trenér dovoluje v roce 1994. Stává se nežádoucí reprezentantkou s krutým trestáním za rodiče funkcionáři minulé doby. Kdokoliv se bojí proti této zvlí vystoupit. Velice přátelsky přijati, Australané toho věděli o nás více, než bylo a stále je doma zamlčováno. Hana odstavená od soutěží svými rekordními výkony překvapila odborníky na sport. Dosáhla

zařazení České republiky poprvé v historii letectví na prvé místo v rekordech. Překonala v počtu rekordů i světovou legendu Němce H. W. Grosseho a stala se absolutní rekordmankou v bezmotorovém létání na světě. Jako druhá žena na světě po Rusce Olze Klepikové překonala i několik mužských světových rekordů. Jejich dokumentace se doma podivně ztrácí a trvá to nějakou dobu, než takové vzácné výkony u FAI obhájíme. Světové rekordy ve třídě 15 m Hana ovládá neuvěřitelnými 90 %, je jich k neuvěření celkem 57 a všechny domácí mužské i ženské téměř sto procentně v čísle, blížícím se 300. Tato čísla vypovídají o něčem, co se nikde na světě nejen dosud nepodařilo, ale pravděpodobně se nebude ani opakovat.

K uvedení do toho, co pro Hanu všechno Australané dokázali udělat na rozdíl od našich funkcionářů, aby uplatnila svůj talent, ředitel letecké školy Sportavia Soaring Centre pro ni získává v Evropě letadlo na překonání rekordů, i když ne prvotřídní, a nechává je dopravit do Austrálie. Namísto účasti roku 1995 v nejvyšší světové soutěži na Novém Zélandu, kde Hana měla působit v družstvu nejlepších žen světa mezi muži jako světová jednička s výhodami pořadatele pro mistry Evropy s uhrazenou dopravou letecké techniky z Evropy na vzdálený Nový Zéland, je z této soutěže vyřazena. Získává v době konání mistrovství světa na pro ni zakoupeném letadle, které mělo být „někým“ na hranicích zabaveno (a my pohnáni k soudu jako pašeráci), první světové rekordy v Austrálii. Navazuje po 38 letech na jediný světový rekord z roku 1957, který jsem získal doma. Z nedalekého Nového Zélandu přichází blahopřání od ředitele mistrovství světa a polských závodnic. Naši závodníci mlčí, aby si neuškodili u schváleného hlídacího vedoucího výpravy, jak tomu bývalo za bývalého Svazarmu. Doma nejlepší letecká technika ani peníze nejsou pro Hanu k dispozici. Funkcionáři si za peníze pro sportovce jen v roce 2010 podle kontroly od Ministerstva dopravy kupují služební vozidlo, benzín a cestují si za státní peníze do zahraničí, v pracovní době před Vánocemi lyžují v rakouských Alpách. Od roku 1989 vedou na rozdíl od živořících špičkových sportovců pohodlný život.

Byl jsem nežádoucí, hodně průbojný a tím i nebezpečný setrvalým kádrům po roce 1989. Stejně tak dcera Hana po všech úspěších jako mistryně Evropy a rekordmanka byla vybrána do Dukly Praha jako výjimečná letecká sportovkyně. Když působí v Austrálii, zjišťuje, že je doma bez členství i sportovního zaměstnání a není o ní nikde ani jako o jedinou naši světovou rekordmanku zájem. Musí se stěhovat k vyčerpání sil z jednoho klubu do druhého, které když jí pomohou, nedostanou technické a finanční výhody od centra a závistivými lidmi je pomluvena. Až skončí na sportovní dlažbě, s důsledky dodnes, jak jsou Češi záludní. V zahraničí je uznávána jako první dáma a rekordní královna s nejvyššími zahraničními oceněními a vyznamenáními. Příliš jsme vybočili nad ostatní a to se u nás trestá. V této tragedii a při stále dodržovaném centralismu, kdy nelze nic podnikat bez centrem přiděleného a schváleného vedoucího výpravy, to všechno jsme přece po roce 1989 porušili a je to naším velkým proviněním, stejně jako za totality není pro nás nic svobodně jako v jiných sportech povoleno dělat. Po vyřazení Hany ze zaměstnání z Dukly není dvakrát pozvána na soustředění reprezentantů a nemá obhajovat titul mistryně Evropy.

Vladislav a Hana Zejdovi s litevským větroněm LAK – 12

Za vůbec největší úspěch naší malé, ale odborně zdatné a houževnaté skupiny považujeme to, že naše republika stanula v roce 1997 pouze výkony Hany na vrcholu sportovní slávy přede všemi světovými leteckými velmocemi, jako je Francie, Británie, Spojené státy, Německo, Rusko a jiné země. Ve světě bylo ve všech odvětvích letectví (motorových letců, parašutistů, závěsného a ultralehkého létání, dopravního letectví a ve vrtulnicích) získáno celkově 52 světových rekordů. Z toho Hana přispěla 32 výkony! Takový triumf a úspěch jednotlivce, navíc z podceňované bývalé východní Evropy, nezná více než stoletá historie letectví. S technickou a finanční pomocí mnoha zemí, v zahraničí se sbírkami na činnost, abychom mohli získat k pronájmu leteckou techniku, jsme se ve světě za mezinárodní solidární pomoci prosadili. Když bylo nejhůře, Australané zaplatili letenky, odvezli nás po přiletu do Melbourne do 300 km vzdálené letecké školy a po skončení expedice zpět k odletu. Zapůjčili vozidlo. K obživě jsme často chytali ryby, dokonce je udili, pěstovali na malé zahrádce zeleninu. Farmáři donesli brambory, grepy a vyměňovali jsme je třeba za naše úrodné fazolky a dokonce melouny. Hana, pokud nelétala, zajišťovala skromnou domácnost. Krajané pomohli sbírkou, takže, když jsme přiletěli na novou expedici, v chladničce byly základní potřeby. Jednou si ředitel všiml, že chladnička je prázdná. K tomu jsme po velké sérii rekordních výkonů hodně pohubli. Sáhli do kapsy a pomohli. Rádi jsme recipročně odsakovali pracovat na farmu, ponejvíce sklízet seno, nebo budovat inženýrské sítě pro další výstavbu městečka

Tocumwalu – bývalé největší letecké základny na jižní polokouli k obraně proti Japoncům za druhé světové války. Vycvičili tam 4000 letců, z toho 500 žen.

Ohlas světových rekordů Hany byl ve světě velký. Když jsme vcházeli v roce 1999 do budovy letecké školy v polském Lešně na Předmistrovství Evropy, kterého se Hana zúčastnila na pozvání polského aeroklubu mimo naši oficiální reprezentaci, a vstoupili do vstupní haly, naproti upozorňuje velká stěna návštěvníky výraznou tabulí světových rekordů. Doprovázející bývalý polský reprezentant mě upozorňuje, že za našich mladých let na této tabuli byla jména rekordmanů mnoha zemí, Poláků i moje. Dnes je tam převážně jméno Hany Zejdové. Známý úspěšný trenér polské reprezentace pan Jozef Dankowski, který se zájmem úspěchy Hany sledoval a obdivoval její vítězství na mezinárodní soutěži pilotů NATO, mistrovstvích Evropy a sérii rekordů, jaké nezískali tradičně úspěšní Poláci, nás pozval se svojí ženou, rovněž světovou rekordmankou a držitelkou Lilienthalovy medaile do nedalekého bývalého sídla polských šlechticů na večeři. Vedoucí a členové české výpravy se nám jako jediní ze všech účastníků závodu v Lešně vyhýbali. Byly jsme tam dvě české výpravy – jedna oficiální, druhá naše na pozvání. Haně k vítězství Češi jako ostatní nepogratulovali. Zúčastnila se takto na pozvání i německého kvalifikačního mistrovství jako naše nejúspěšnější reprezentantka, kde se zařadila do nejsilnější německé a vlastně i polské reprezentace. Doma nepotřebná. Jiní, ramenatější se jí museli zbavit.

Mezinárodní solidární pomoc je bezprecedentní. Doma nás čeká odsouzení a likvidace.

V rozporu s naším vedením, které Haně odmítá poskytnout špičkovou leteckou techniku, která navíc v zimním období leží nevyužitá nebo je k dispozici funkcionářům, na jejímž získání má Hana svými výkony největší zásluhu, aby mohla pokračovat v dalších výkonech, Němci pro ni v uznání talentu vyrobí speciálně vybavené rekordní letadlo k výškovým a dálkovým letům v trvání den noc den k pokusům o zdolání vzdálenosti pět tisíc kilometrů. Její zaplacení naším sponzorem je ale rozbito. Naše náhradní zaplacení si funkcionáři přehrají na sebe a kupují za tyto prostředky dvě špičková akrobatická letadla, na kterých nikoho ke světové slávě nevyvčíví. Drahá akrobatická letadla, nakoupená v zahraničí, se někde ztrácí. Němci již jednou zapůjčili Haně bezmotorové letadlo i s úhradou dopravy a pojištění do Austrálie a zpět. O několik roků pracně shromážděný materiál expedice v ceně půl milionu nás naši hlídači připraví, jde to až k soudu. Přitom Němci nabídli dopravu speciálního letadla a vybavení expedice do Austrálie leteckou společností Lufthansa. Dále Američané po rekordech v Austrálii obřím vojenským letadlem Hercules, na další rekordní turné dopravu letadla a materiálu ze středu kontinentu z Alice Springs do USA. Byl plánován přelet největších a nejdrsnějších pouští napříč tohoto zajímavého kontinentu. Čím větší výkony a plány, tím větší nezájem a bezpáteří likvidace ve sportu. Tak příkladná a solidární je naše mezinárodně uznávaná organizace vrcholového sportu, jaká nemá obdoby a bude stěží kdy kým opakovatelná. Musí být našimi mafíany rozbita.

Likvidace sportovkyně

Před měsícem, 25. března 1994, jsme publikovali v ČD materiál o bezmotorovém létání Drahé kotmelce a diskriminace bezmotorových letců v bývalém Svazarmu. Šlo o to, že dlouholetí svazannovští funkcionáři, kteří jsou stále u kormidla bezmotorového létání, porušují nejen základní pravidla slušného chování, ale diskriminují i své nejlepší piloty, což jsme dokumentovali na případu mistryně Evropy Hany Zejdové.

Kromě rozhořčených reakcí čtenářů jsme obdrželi dopis Aeroklubu České republiky z 11. dubna podepsaný předsedou ing. Petrem Jirmusem. „...Nechci na stránkách Českého deníku o obsahu zmíněného článku polemizovat...“ píše se v dopise, v němž nás pan Jirmus žádá o schůzku. Rádi vyhovíme a nezapomeneme čtenáře informovat o výsledku (jak si podle zápisu z jednání 26. března výbor Aeroklubu přál).

Překvapily ale další kroky odpovědných činitelů v cause Zejdová. Těto vynikající závodnici opět (stejně jako předloni) nebyla umožněna účast na kvalifikaci pro mistrovství světa (na kterém v roce 1993 nakonec startovala, stejně jako nejlepší český pilot Miloš Dederá, až po protestech) a měla by klesnout ze světové elity mezi začátečníky do regionálních závodů! Nebyla povolána mezi ostatní reprezentanty na soustředění v Moravské Třebové (od 24. dubna) a nebyla jí poskytnuta ani technika na individuální přípravu. Zdůvodnění pana Poborského, ředitele Leteckého sportovního centra (LSC): „Byl napsán jakýsi článek... Přitom článek nemá s výkonností sportovkyně nic společného!“

Kroky, které podniklo LSC (spadající pod vedení českého Aeroklubu), jen dokumentují naše tvrzení o diskriminaci výjimečných osobností. Doufám, že i o tom bude pan Jirmus, kterého si jinak jako bývalého vynikajícího letce nesmírně vážím, ochoten s námi hovořit a jako hlava Aeroklubu nás vše vysvětlí.

Vladimír Slabý

Často se nás lidé ptají, proč jsme nemohli těchto zahraničních výhod plně využít a třeba odejít trvale do zahraničí. Přes poskytované výhody v zahraničí jsme stále hledali prostředky ke krytí nákladných expedic. Nebylo to tak jednoduché. Byli jsme drženi na uzdě sportovní licencí, se kterou i tak byly problémy a která byla vázána na vlastnictví pasu příslušné země a členského průkazu letecké organizace AeČR. My chtěli všechny výkony bez přerušení dát rodné zemi, tedy České republice. Naše vedení je jiného názoru, takové výkony je zastihují. Dále bylo to, že moje žena na nás vydělávala práci navíc jako důchodkyně, abychom se po návratu užívali. Naše konkurenční a nejúspěšnější letecká organizace Letecká asociace vrcholového sportu, řádně schválená Ministerstvem vnitra, je u nás proti Ústavě a Všeobecné deklaraci lidských práv OSN jako socialistická

realita považována za soukromou a nežádoucí organizací a proto jsme vyřazeni z dotací na sport. Když máme dotaci na dosah, pravidla naši úředníci opět po několikáté změni.

V největší letecké škole Sportavia Soaring Centre ve státě Nový Jižní Wales jsem občas působil s australským leteckým průkazem bezplatně jako instruktor zahraničních výkonných sportovců, mohl vykonávat reciproční práci a řídit rekordní činnost. Letěl jsem i národní rekord s rakouským pilotem nebo několikrát ulétl 1000km vzdálenost se zdravotně postiženým pilotem. Australané nám říkali, po pomlouvačných dopisech našich nepřejících, že nám také závidí, ale jen to, že se neumí prosadit jako my. Dopisy plné nepravd, mnohé anonymní, jsou nám zaslány a adresovány nejen na nejvyšší místa v České republice, našim sponzorům nebo fandům, ale i do Austrálie nebo do USA, kde se jimi zabýval i člen Senátu USA. Obklopeni zlem se držíme rad přátel v obavách o nehorší, přesto jsme se vraceli po každé sportovní sezoně domů. Potřebovali jsme vyjádřit vděk našim sponzorům a nejlepším přátelům, než mnohá přátelství, i u bývalých ministrů nebo předsedy vlády dokázali mafiáni svými metodami rozbít. Chtěli jsme, aby všechny světové rekordy byly registrovány pod Českou republikou, která nakonec o ně nemá zájem.

Zachází to tak daleko, že všechny výkony Hany i s titulem mistryně Evropy nejsou zařazeny do analů nyní pohasínající slávy leteckých sportů. Česká republika je nyní v mezinárodním hodnocení v leteckých sportech řazena za země, které bývaly za námi. Všechny výkony Hany jsou u nás vyškrtnuty z historie našeho sportovního letectví. Stejně metody, jaké byly použity na Martině Navrátilové, aby ji vlastní národ neuctíval. Z nechvalného období husákovské normalizace od stejných funkcionářů se po roce 1989 vůči naší nejúspěšnější letecké sportovkyni nic nezměnilo.

Ke světovému úspěchu Hany se ale v Austrálii váže mnoho historek. V televizi uváděli její mimořádné výkony v záhlaví sportovního vysílání celý týden. Farmáři, kde Hana přistála, i z velkých vzdáleností, nás se svými dětmi o víkendu navštívili nebo ji zvali do svých rodin na Vánoce. Velkým oceněním byl návrh Australanů, jako uznáním pro rekordní výkony Hany, jaké nejen u nich, ve známé sportovní zemi, nikdo nedosáhl v žádném sportu (během šesti týdnů překonala 32 uznaných světů), aby provedla se „svým“ rekordním letadlem průlet nad olympijským stadionem při slavnostním zahájení Olympijských her v Sydney v roce 2000. S přistáním v přilehlém městském parku. To se nakonec kvůli náročným bezpečnostním opatřením neuskutečnilo – ale toto unikátní a ojedinělé uznání hřeje.

Největší světové výkony české pilotky zaujaly a ocenila je svojí závěrečnou prací i studentka psychologie na univerzitě v Sydney. Zdůraznila náročnost plachtařských výkonů oproti jistě obdivuhodným výkonům jiných sportů, kdy pilot musí po mnohahodinovém letu v trvání i přes deset hodin (budoucí plán uvažuje až 35 hodin namáhavého letu) velkého vypětí dokázat zmobilizovat poslední síly k bezpečnému ukončení rekordního letu, záchraně letadla i sebe, za ztížených podmínek, mnohdy za divoké turbulence, bouřky nebo v noci. Tak velkou námahu k bezpečnému zakončení letu musela Hana mnohokrát podstoupit. Mnohdy s nočním pozemním transportem po přistání v terénu nebo ranním převlekem za motorovým letadlem na vzdálenost 500 km a být připravena na další stejně náročný rekordní úkol. Sám to mohu nejlépe potvrdit, o jaké vypětí jde. Po svém rekordu v roce 1957, který se nedá srovnávat s rekordními lety

Hany (kdy za čtyři dny po sobě nalétala přes tři tisíce kilometrů, strávila 35 hodin ve vzduchu a zhubla o 12 kg!), kdy jsem po osmihodinovém letu plném soustředění, na rozdíl od ní v domácím a známém terénu, po přistání již u večere obklopen ostatními vyprávěl o průběhu letu a klidně, ještě v doznívajícím duševním vypětí, si vzal vidličku a nůž k polívce s knedličky a za smíchu ostatních se divil, že to nějak nejde dohromady. Obrovské vypětí má své doznívání. Přitom amatérská letecká rekordmanka na profesionální úrovni po vysilujících výkonech nemá nárok jako jiní sportovci na odměnu. V Rusku by obdržela tři tisíce US dolarů za světový rekord a za tak velkou sérií výkonů odpočinek někde v rekreačním středisku v Soči nebo na Jaltě. V Austrálii obdržel za Lilienthalovu medaili trojnásobný mistr světa moderní letadlo od státu. V Polsku je držitelka Lilienthalovy medaile členkou Sejmu a pracuje v Centru Szybowcovym.

Světové výkony, dosažené s největším vypětím tělesným i duševním, naši úředníci ocenili nám napsanými dopisy, ze kterých je člověku smutno. Je to jejich zdůvodnění, že naše práce nemá pro pokrok lidstva a pro naši zemi význam. Nastupují jiní, kteří si z vrcholového sportu udělali svůj dobře placený džob pro své potěšení. Jejich pomluvy všude zabírají, umí svými metodami paralyzovat největší historické úspěchy, kterým se nikdy nepřiblíží. Prý jsem si nahrabal před rokem 1989 miliony a nyní si je užíváme v Austrálii a všude, kde jsem působil, zůstaly po mně jen spálené mosty a podobně. Návrh na státní vyznamenání od starosty Jablunkova pro Hanu za ojedinělý výkon století je smeten. Prý mají více lepších (nejmenovaných) sportovců a speciální rekordní letadlo by prý mohl chtít každý ze tří tisíc členů. To je jen několik ze škály přesně cílených pomluv.

Nemáme šanci jít dopředu v leteckém průkopnictví. Žena, která převyšuje muže, nemá rovné právo ve vrcholovém sportovním letectví.

Co naplat, česká závist vykonává své. Po návratu domů z druhé stany zeměkoule, po tak velkém úspěchu Hanu čekalo jediné překvapení, kytice nádherných květin, zasláná na dálku od Australanů a rozporuplné tvrzení vedení Českého aeroklubu, že její rekordní výkony jsou nepotřebné. Prý jsou na úrovni sjíždění řek rodinami nebo slézání kopců turisty a jiná primitivní zdůvodnění. Nemáme nikde odvolání, ani u nejvyšších státních představitelů, oba podivně vyřazení ze sportu. Slovo rehabilitace bylo respektováno jakž takž někdy i za komunistické vlády a těsně po roce 1989. Dnes na naše žádosti neodpovídá předseda Senátu, ministryně spravedlnosti, nebo uhýbají řešení premiéři vlády, dřívější prezident i jeho choť. Prostě dnes je naše svoboda trochu jinak upravena a jsme zdánlivě nepostřehnutelně zbaveni občanských práv. V ústraní, spíše jako partyzán za války, dále organizuji s nepochopením naší současné společnosti štafetu ve sportu v projektu ICADA (akronym od **I**carus and **D**aidalos), kterou převzala se všemi světovými úspěchy, ale i následnými projevy neuznání, morálního, sociálního a sportovního poškození moje dcera Hana. K postupnému dopracování mezikontinentálních letů až k budoucímu obletu Země pomocí energie slunce a větru bude tento český návrh zřejmě realizován sportovci v zahraničí. Jakýkoliv menší letecký výkon v zahraničí je u nás obdivován, kdežto naše průkopnické trumfy, před a těsně po válce, zejména v dálkových letech realizovatelné, nyní předáváme do zahraničí – doma musí nejlepší myšlenky i s námi zaniknout.

REALIZACE IKAROVA SNU

Top Sports Flying Association
TSFA
Letecká asociace
vrcholového sportu LAVS
Czech republic
E-mail: LAVS@zejdova.com

INFORMAČNÍ A DŮVĚRNÉ

VÝKONY TŘETÍHO TISÍCLETÍ

MEZIKONTINENTÁLNÍ LETY 2, 3, 5, 10 TISÍC KILOMETRŮ
PŘEKONÁNÍ VÝŠKY 20, 30KM
ZÍSKÁNÍ DESÍTEK SVĚTOVÝCH REKORDŮ A ČETNÁ PRVENSTVÍ
PRŮZKUMNÉ LETY S VĚDECKÝM ZAMĚŘENÍM

PŘELET ATLANTIKU

SEVERNÍ AMERIKA - EVROPA

TRANSKONTINENTÁLNÍ LET

EVROPA - ASIE

TECHNICKÁ PŘÍPRAVA NEJZAŽŠÍHO CÍLE LIDSTVA

BÁJNÝ LET KOLEM SVĚTA POMOCI SLUNCE A VĚTRU

Zahraníční ocenění mimořádného úspěchu Hany Zejdové
a velké publicity Českého sportovního letectví.

Michael KOCÁB
ministr vlády
pro lidská práva a menšiny

V Praze dne 16. března 2009
 Č.j. 04410/09-KLP

Vážená paní Hejnová,

předem mého dopisu Vám velmi děkuji za zaslano publikaci a dvě. Vážím si důvěry, s níž jste se na mne obrátila ve Vaší žádosti o radu a pomoc. Když čtu Vaše řádky, velmi mě mrzí, jak se s těmito lidmi, Hanou a Vladislavem Zejdových, zacházelo a bohužel ještě až do současnosti zachází. Je zcela jasné, že se tito vážení sportovci, nacházejí v nelehké situaci. Bohužel Vám ale musím sdělit, že není v mé pravomoci jako ministra vlády pro lidská práva a menšiny šetřit, zda v individuálních případech došlo či dochází k porušení lidských práv a zda příslušné orgány a instituce, případně konkrétní lidé, při svém jednání a rozhodování pochybili. Moje působnost spočívá ve sledování situace v České republice v oblasti lidských práv a v prosazování jejího zlepšování na koncepční, tedy obecné úrovni.

Vaše snaha zdokumentovat činnost obou sportovců je mi velmi sympatická, bohužel finanční zdroje, které mám k dispozici, jsou velmi omezené. Vzhledem k výše uvedeným důvodům jedině, co Vám mohu doporučit, je vyhledat si dotační tituly jednotlivých ministerstev, do kterých by mohl patřit Váš dokumentační záměr, a na příslušné ministerstvo (např. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) si podat oficiální žádost o dotaci. V případě bezprávní činnosti na rodině Zejdových, nezbyvá zřejmě jiného východiska, než Vám doporučit řešení za pomoci právního zástupce a případně i soudu.

Lituji, že Vám nemohu být více nápomocen a přeji, aby Vaše záležitost byla co nejdříve vyřešena.

S pozdravem

Vážená paní
JUDr. Pavla Hejnová
 Anamax, s.r.o.
 Trtílkova 22
 602 00 Brno

Nejúspěšnější rekordní bezmotorová pilotka světa v historii letectví, naše jediná držitelka nejvyššího mezinárodního ocenění FAI pro bezmotorové letce, Lilienthalovy medaile, která je udělována od roku 1938 nejvýše jednou ročně nejzasloužilejšímu bezmotorovému letci na světě, zařazená v síni sportovní slávy FAI High Flyers jako jediný občan našeho národa mezi nejúspěšnějšími světovými rekordmankami a první kosmonautkou, nemá u nás uplatnění. Nikdo ji nechce rehabilitovat. Česká tisková kancelář a denní tisk k této kauze mlčí. Ani předseda Senátu nebo jeho zástupkyně, ani několik premiérů vlád a předsedkyně Poslanecké sněmovny či ministryně spravedlnosti se nechovají jako obhájci lidských práv, skuteční obhájci národní hrdosti a prestiže našeho národa ve světovém zápole v leteckém průkopnictví. Na naši žádost neodpovídá ani po několika měsících nově zřízená instituce v Senátu, zabývající se lidskými právy, s jejím předsedou Jiřím Čunkem. Je to instituce, pouhá formalita ke klamání naší i světové veřejnosti. Stejně jako prý pro nás nic nemůže udělat Ministerstvo pro menšiny a lidská práva. K čemu je tedy máme a platíme drahé úředníky? Nedávné zasedání vlády k lidským právům je svým vyjádřením spokojeno se současným stavem lidství v naší zemi. Na naše žádosti neodpovídají ani další vysocí funkcionáři, věcně ani žádná žena ve vysokém postavení se nezastane ženy, která je ve světě známější a uznávanější než naši poslanci a ministři.

Prosadit letecký průkopnický výkon je u nás velký boj. Bez boje ale nejsou vítězství.

Dosáhli jsme interpelace v Poslanecké sněmovně dne 14. 6. 2012 – našel se pouze jeden poslanec mezi 200 jinak zaměřenými zástupci lidu se zájmem tuto nedůstojnou kauzu řešit. Kdeže je zde nějaká proklamovaná parlamentní demokracie. Naš zastávce byl přemluven bývalým, penězi nešetřícím dřívějším propadlým ministrem Josefem Dobešem (který obdržel od vládnoucí strany 800 milionů pro jeho opětné napojení se do vrcholové politiky pomocí sportu zpolitizovaným Hnutím pro sport), že peníze pro chod naší organizace s dalším plánovaným průběhem financování projektu ICADA můžeme obdržet, pokud tyto přeběhlické peníze půjdou (v tomto případě dokonce bez omezení) přes organizaci AeČR, která nás ze svého středu jako nepohodlné vyloučila a poškozuje nás a která státní peníze na sport prokazatelně po několika kontrolách zpronevěřuje. Nyní jsme pro ně zajímaví. Na tento megalomanský únik peněz skrz naši činnost nejsme zvědaví. To by se nám vše mnohonásobně prodražilo a protáhlo bez organizační kvality, jako se děje u výstavby našich dálnic. Někdo by si hrábl po penězích a my bychom to jako bílí koně odnesli. Podobným svůdným nabídkám, kde by se točily velké miliony, čelíme několikrát. Jsme zřejmě národ mistrů a politiků úplatkářů a jako osoby a organizace pro svoji poctivost a nejlepší reprezentaci národa jsme v tomto státě nepoužitelní a nesvěprávní.

Nikde se o tomto historickém úspěchu i nedůstojném ponížení úspěšné letkyně, kauze, jaká nemá v současném světě sportu obdoby, oficiálně nedočtete. Dříve než byla upevněna cenzura, tisku vyšly články „Nepotřebná světová rekordmanka“, „Rekordy, které obtěžují“ nebo „Umí, proto musí být odstraněna.“ Nemůže být natočen dokumentární film o stěží opakovatelném úspěchu století. Rozhovor o udělení nejvyššího mezinárodního ocenění nebyl zveřejněn. Hana Zejdová je za světový úspěch trestána, je

sportovní bezdomovkyní a žije na pokraji společnosti. Zdaleka hůře trestána než nepřízpůsobiví nebo potrestaní občané. Stejně jako expedicemi Kangaroo do Austrálie jsme ušetřili našemu státu, který na ně nepřispěl ani haléřem (odměny a dotace za nás dostávají jiní), několik desítek milionů, tak i projekt ICADA by probíhal v široké mezinárodní finanční a technické spolupráci, jako je tomu u Švýcarského projektu SOLARIMPULS k chystanému obletu Země pomocí pohonu na sluneční energii. Nás by tento projekt, od Švýcarů o stupeň dále, nestál více, než stát dává průměrnému sportovci bez medailí, jen na udržení chodu naší organizace, bohužel neuznávané, považované za soukromou a manipulovaně odsouzené s vědomím a spolupůsobením státních úředníků k zániku.

Diskriminace a porušování základních lidských práv se souhlasem a podporou státu.

Naše organizace LAVS je považována podle Ministerstva školství, mládeže a sportu s porušením naší Ústavy a Všeobecné deklarace lidských práv OSN (mezi jinými čl. 20/1 a 2) za nesvéprávnou, prý soukromou, nemající nic společného s reprezentací České republiky a nemůže se prosadit, přesto, že je naší nejúspěšnější a nejekonomičtější leteckou organizací po roce 1989. Dokonalé pomluvy od nepřejících, kteří dostávají na tuto propagandu peníze od státu a mají tím absolutně navrch na misce vah. Píše nám (v době psaní rukopisu) i současný premiér v demisi pan Jiří Rusnok s neadekvátní a rozporuplnou náповědou náměstka ministra školství Jana Kocourka, vyznamenaného na návrh AeČR v roce 2007 na Generální konferenci FAI konané na Rhodu. Zatímco AeČR dostával i nadále po odhalení milionového zpronevěrování dotace na sport, pro Hanu Zejdovou nebyly peníze, aby si osobně Lilienthalovu medaili na Generální konferenci FAI ve Švédsku převzala nebo se mohla zúčastnit oslav stoletého založení FAI v Paříži v roce 2005 jako jiní významní sportovci světa. Za Českou republiku se těchto oslav zúčastnili tři nerudní zaměstnanci AeČR, všichni s podivnou minulostí. Čestný prezident FAI Dr. Čeněk Kepák, nyní žijící jako důchodce na Slovensku, vyzval v Paříži naše rozmarné „reprezentanty“, povzbuzené vínem, aby rezignovali.

Ohradit se proti nastavené zvěli znamená naopak být obviněn pro pomluvy, znevažování osobních údajů a poškozování (mafiašské) osobnosti s použitím zákona na ochranu lidí prospěchářů podnikavců zapojených v mnoha firmách, chráněných zákony a dostat se tak v našem (polo)právu snadno do vězení. Prý mě do něj dostanou, mají to připraveno. Je to nový český právní výraz a postup, včetně toho, že vládní instituce nemusí na všechny mafiašské transakce a úplatkářské metody odpovídat pod pokutou až půl milionu, jak nám sděluje Ministerstvo financí. Několikrát jsme vyšetřováni na policii jen za to, že si nechceme nechat líbit nehorázné pomluvy a diskriminaci. Světová úspěšnost zde vyvolává averze a snahu člověka dostat na lopatky. Český národ prý není bojovný a od dob bitvy na Bílé hoře se stáhl do bojácnosti. Jeho váleční hrdinové i hrdinové v době míru jsou zadupáváni a v tichosti vytahováni na světlo národa až umírají nebo jsou po smrti. Tehdy již nezavazí. Češi umí bojovat za války i v míru, ale jejich hodnotu přemohou lidé nižších charakterů.

Kauza neúspěšnější rekordní pilotky světa, Češky Hany Zejdové je dokumentačně popsána v knize připravované k vydání „Světová legenda smetena z oblačných výšin“. Hledáme vydavatele. Její cesta ke světové slávě je představena v knížce „Za modré obzory“ a „Lilienthalova medaile poprvé do Čech“. Váleční hrdinové, příslušníci našich slavných perutí v Bitvě o Britanii, generálové František Fajtl a František Peřina a doživotní čestný prezident FAI Dr.Čeněk Kepák s předsedou Svazu letců ČR plukovníkem Stanislavem Filipem píší Výzvu ke světové veřejnosti a k zásahu u britské královny a světové veřejnosti. Petice k rehabilitaci podepisují bývalí členové Aeroklubu, veřejní činitelé a čelní funkcionáři státu v dokumentu Hlasité volání ke světové veřejnosti – všechno je marné proti zvůli lidí vlastního národa. Nikdo pořádně nevládne, nikdo nic neřeší, člověk má dnes nižší cenu než nějaký podřadný materiál.

Jak jsou Češi důslední v závidění: V roce 1957 jsem byl navržen na nejvyšší mezinárodní ocenění FAI pro bezmotorové letce – Lilienthalovu medaili, jako vůbec první Čechoslovák, než tuto poctu obdržela za své výkony Hana. Tento novinářský návrh, podpořený v zahraničí za největší úspěch československého bezmotorového létání a v roce 1957 nejpozoruhodnější na světě (mimo jiné dálkovým letem ve Francii podél Alp ke Středozemnímu moři s přistáním v noci po 11hod. letu), tento návrh nebyl do Paříže našim vedením odeslán. Protože jsem odmítl napsat hanlivý a nepravdivý článek o lidu Francie, kde jsem poznal nejlepší přátele. Tam za mě na další osobní pozvání byl vyslán někdo jiný, kterého tam mezi sebe nepřijali. V roce 2013, tedy nedávno, vznikl tento návrh opět, za moji celoživotní, více než šedesátiletou aktivistickou práci pro vrcholový letecký sport. Navíc zejména za organizační činnost a práci s mládeží, kde jsem byl spoluautorem myšlenky ke vzniku mistrovství republiky a posléze i mistrovství světa juniorů. I nadále je jakékoliv ocenění našim vedením odmítnuto. Zmiňuji se zde o tom proto, že žádné ocenění nebo diplomy, které si naši byrokratičtí a nepřející ouřadé navzájem udělují, nikdy nenahradí zkušenosti a výsledky, které jsou jediným měřítkem skutečných hodnot.

Hana toto nejvyšší mezinárodní ocenění, Lilienthalovu medaili, podle vyjádření expremiéra a nynějšího prezidenta Miloše Zemana na úrovni Zlaté olympijské medaile nebo Zlatého míče pro nejlepšího fotbalistu světa, obdržela v roce 1998 jako dosud jediný občan České republiky až po vynuceném a stručném oficiálním zdůvodnění, jako by se nejednalo o sportovkyni světového významu a až po několika desítkách světových rekordů a četných prvenství na několikrát opakovaný návrh ze zahraničí a přátel ve Svazu letců ČR. Staronový zástupce Aeroklubu České republiky v komisi FAI podle sdělení jiných zahraničních delegátů údajně pro Hanu nehlasoval. Přitom polský delegát prohlásil, že Hana Zejdová je tak výrazná postava sportovního letectví, že i kdyby byl navržen někdo z Polska k takovému ocenění (mají několikanásobného mistra světa v plachtění a světové rekordmany), bude hlasovat pro Hanu. Poláci ji chtěli na poštovní známku, Američané uvažovali po ní jako absolutní světové rekordmance pojmenovat bezmotorový letecký sport. Její výkon je srovnáván s dosud největším úspěchem s našimi slavnými leteckými akrobaty Novákem, Širokým a Hubáčkem na Olympijských hrách v Berlíně roku 1936, kde získali stříbrnou medaili. Jsme rodina se všemi světovými rekordy v bezmotorovém létání v České republice. Ale i trnem v oku někomu, kdo čest ve sportu a hrdost příslušnosti ke svému národu zaměňuje za něco jiného, než je čistá myšlenka sportu. Dnes neuvídíte na akrobatickém nebi nástupce našich slavných

akrobatů. Můžeme obdivovat Francouze, Poláky, nebo na posledním leteckém dnu v Mošnově akrobacii tureckých pilotů na našich cvičných letadlech. Nikdy v letectví ničím nevynikající národy nás předstihují. Naši zpolitizovaní vedoucí si užívají. Naše sportovní letectví postrádá vrchol, nemá prestiž, pýchu a hrdost. Je metodicky i morálně vyrabované.

Čestný prezident FAI Dr. Čeněk Kepák jako člověk s nejlepším přehledem o světovém sportovním letectví vidí úspěch Hany Zejdové po získání Lilienthalovy medaile slovy odborníka: „Výkony Hany Zejdové jsou tím, co ve světě pro náš národ znamenají Martina Navrátilová a Ivan Lendl v tenise a Jan Železný v atletice“.

Národ a lidé by neměli zapomínat na své demokratické vůdce.

K odkazu k rodnému kraji si dávám za morální úkol nějak pomoci znovuobnovení hrdosti a úcty k našim prvním prezidentům Tomáši Garrigue Masarykovi a Edvardu Benešovi, jejichž ideály zůstaly setrvačně ještě v padesátých letech v duších mnoha lidí po nástupu totalitní komunistické moci. Naopak po roce 1989 přežíváme se setrvačností po deformování myšlení lidí minulý totalitní režim se všemi neblahými důsledky. Mám na vše svůj, možná osobitý názor a oceňuji vše dobré v naší minulosti. Proto si myslím, že by se měla najít skupina lidí, věrných demokratickým tradicím těchto vůdců národa k obnovení sochy TGM a připojení sochy Dr. Edvarda Beneše na původní, dobře vyhlédnuté místo v parku u kostela. Rovněž budu usilovat o přenesení ostatků našeho válečného hrdiny letce Leonarda Smrčka do rodné země.

Neočekávejme žádnou pomoc od našich jinak zaměřených politiků. Společně na pomoc prostých lidí, možná i na zdánlivě málo podstatné věci, obnovení vyhlídkové rozhledny v modernějším rázu k pocitu sounáležitosti s oblačnými výškami, které zde zanechala více než desítka odvážných letců budišovského a přilehlého regionu. Takové rozhledny mají svůj význam a obnovují se nebo se staví nové ke zvýraznění regionů v zemi. Žádám o pomoc všechny lidi, kteří mají úctu k historii a k hodnotám lidí našeho národa. Věřím, že zcela pomalu a cílevědomě je možné během pěti let dosáhnout ocenění a úcty k našim prvním prezidentům umístěním jejich soch tam, kam patří – před zraky nás všech. K navrácení ostatků hrdiny letce majora Leonarda Smrčka z Holandska na místní hřbitov. Postavení nové rozhledny na jednom z nejvyšších bodů, viditelného z dalekého okolí, na Kněžském kopci s nadmořskou výškou 507 metrů, může trvat déle, možná deset, patnáct roků i více. Nepodceňujme aktivitu lidí nebo nahodilé možnosti. Hledejme a važme si každého, kdo může pomoci.

Ohrázování se těžkostmi současné rozhárané doby a netečností lidí není na místě. Ke všemu je zapotřebí elán a přesvědčení o správnosti konání, jaké bylo vlastní sokolskému hnutí, a pro nás letce předválečná Masarykova letecká liga, na jejíž ideály jsme se napojili nežádoucími expedicemi Kangaroo do Austrálie. Naši předkové měli vše mnohem horší a uměli si vážit nejcennějších hodnot národa. Naši poslední vlastenci vymírají v zahraničí a doma jich také ubývá. Naši předkové neměli tak dokonalou techniku, všechno odnesly jejich pracovitě ruce, bez odpočinku, jak je dnes běžné někde v zahraničí u moře, ale s přesvědčením konání dobré věci. Je třeba využít moderního ducha, aby tato osvětová činnost něco po našem pokolení dala budoucím generacím.

Tímto děkuji za pochopení tohoto osobního vyznání. Jsem k dispozici svojí troškou přispět ke všemu, co městys Budišov s jeho okolím pozvedne k jeho nehynoucí slávě.

Návrat do rodného kraje povzbuzuje.

Pokud mi to čas, plynoucí v neustálém a nekonečném boji s novodobou mafií za spravedlnost a rovné právo ve sportu, dovolí, navštěvuji svůj rodný kraj. Procházka kolem Rejdůvně, přes Kněžský kopec, s pohledem na Zámek a kopec Věterák s pozůstatky větrného mlýna, přes Kundelov, Studnice, Klementice a Kamennou do Tasova, přes Vaneč a Pyšel k samotě Holejům (kde jsem jako kluk rád navštěvoval bodrou rodinu Bačákových), kolem Pyšeláku, kam zavítal i pan prezident Beneš, připomíná mi krajina a lidé trvalými vzpomínkami dětské dějství člověka při vstupu do dospělého života. Když jedu vláčkem ze Studence do Budišova a sleduji malebné remízky na kopcovitých políčkách, mám pocit uspokojení a radosti z návratu do svého kraje Horácka, který nás svými rodiči dobře vychoval pro budoucí uplatnění v životě.

Vladislav Zejda

P.S. Po přečtení článku, přílohy Budišovského zpravodaje 3/2013, Tragický osud – Josef Trojan, rodák z Horních Heřmanic, po zinscenovaném procesu v roce 1953 popraveného komunisty, je zde paralela s totalitní komunistickou dobou ve zneužívání demokracie, občanských a lidských práv, s uplatňováním brutality na mimořádně úspěšných lidech ještě 24 roků po takzvané sametové revoluci. Utajeně a skrývaně v možnostech současné rozhárané doby, avšak stejně brutálně a stejného barbarství excentricky bezcitných a velezrádných lidí. Odvaha vystoupit proti zpolitizované brutalitě mnohem volnějším minulých struktur, v našem případě světovými výkony, je dokonale potlačena.

Odvaha utkat se s demagogií současné doby je trestána. Nepřijmou vás, odpovídají scestně, vymýšlí si nová pravidla, všude zasahují, jste vyslýcháni na policii. Vyhržují soudy a anonymy. Politici a média mlčí. Můžete očekávat to nejhorší. Nepostižitelní a nedotknutelní mafiáni ve vysokém postavení ve Sdružení sportovních svazů, Aeroklubu České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nás vyděračsky ovládají - a za tichého souhlasu politiků likvidují.

Naše domácí, ani zahraniční veřejnost se o tomto nedůstojném ponižení od lidí doma navzájem se vyznamenávajících pro ženu, jež je v zahraničí na vrcholu slávy, nesmí nic dovědět, děti mají trpět za ničím neprovinilé rodiče. V kauze, jaká nemá obdoby v žádné zemi a v žádném sportu na světě v době 21. století, třetího tisíciletí moderního věku lidstva. To, co s námi udělali, umí jen závistiví a ješitní Češi v postsvazarmovském Aeroklubu České republiky s ponechanými funkcionáři a pravidly po nechvalné době husákovské normalizace.

Proč jsme lidmi a občany, řádně sloužícími národu, postihovanými v padesátých letech, stejně tak v období normalizace a nakonec i v době proklamované demokracie a svobody?

Rád bych, kdyby tento malý příběh života posloužil jako memento u našich nyní po volbách nově zvolených politiků a institucí k zamyšlení nad zatloukávanými činy obyčejných lidí. Všichni, kdož se mají s plnou zodpovědností zabývat lidskými právy, by měli lépe poznat lidi svého národa, za které se ve světě nemusí stydět.

V. Z.

...

Vlastislav Zejda se narodil 4. 8. 1934 v Budišově-Mihoukovicích. Po absolvování základní školy se vyučil v oboru soustružník kovů. Pracoval v Královopolské strojírně v Brně, byl laborantem na Vojenské technické akademii v Brně na katedře stavby letadel, později pracoval v Hydrotechnickém ústavu a v letech 1963–1965 působil jako technik v Egyptě. Po jeho nesouhlasu se vstupem okupačních vojsk v roce 1968 musel často měnit zaměstnání. V současné době je v důchodu.

Jeho celoživotním koníčkem a láskou se, vedle zaměstnání, stalo bezmotorové létání. V této oblasti dosáhl několik pozoruhodných úspěchů. V roce 1952 vítězství na krajských závodech za AK Brno, rok 1955 třetí místo na celostátních závodech ve Vrchlabí; v roce 1957 byl přeborníkem ČSSR ve Vrchlabí a v této době vytvořil světový rekord s návratem na vzdálenost 518 km. V průběhu let přidal k těmto úspěchům 25 národních rekordů a v roce 1960 zvítězil na Mistrovství NDR. V roce 1961 vytvořil ve Vysokých Tatrách výškový národní rekord, jenž měl hodnotu 10510 m.

V jeho šlépějích více než úspěšně pokračuje jeho dcera Hana, která získala v roce 1989 třetí místo na mistrovství Evropy a roku 1993 se stala mistryní republiky a Evropy. Na svém kontě má 57 světových a 234 národních rekordů.

Tento stručný dodatek redakce je možné si doplnit podle článku Budišovského zpravodaje č. 2/2009, str. 76.

Fotografie na obálce

Vladislav Zejda

Příloha Budišovského zpravodaje č. 4/2013

www.horacko.cz/budisov/zpravodaj

Samostatně neprodejné

Vydává: Úřad městyse Budišov, IČO 00289159, tel. 568 875 110, e-mail: obec@mestysbudisov

Redakce: Karel Pavlíček (e-mail karel_pavlicek@volny.cz, tel. 568 875 212),

Mgr. Jiří Horák.

Vyšlo v Budišově dne 20. 12. 2013

Technická realizace: Ing. Ladislav Dokulil

Tisk Tiskárna Charvát, s. r. o., Velké Meziříčí